- 69 -

HÂKKA SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre kitabımızın 69., Nüzûl sıralamasına göre 78., Mufassal sûreler kısmının altıncı grubunun ilk sûresi olan Hâkka sûresi Mekke'de nâzil olmuştur. Âyetlerinin sayısı 52'dir.

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd yalnız ve yalnız âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlü'ne, O'nun pâk aile halkına ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Adını ilk âyetinde geçen "Hâkka" kelimesinden almış, Mekke döneminin ilk yıllarında nâzil olmuş 52 âyetlik bir sûreyle beraberiz. Aklımızı, fikrimizi, gözümüzü kulağımızı ve tüm benliğimizi bu sûreye yoğunlaştırıp onun bize sunacağı bilgilerle bilgilenmeye, şereflerle şereflenmeye çalışacağız inşallah.

Hâkka; hak, hukuk, hesap, kitap her şeyin ortaya çıkacağı, gerçekleşeceği gün, yâni kıyamet günü anlamına gelen bu kelime da-ha ziyade önceden haber verilen bir sıkıntının, bir musibetin başa gel-mesiyle ilgili olarak kullanılır. Rabbimizin biz kullarına karşı sonsuz rahmet ve şefkatinin gereği olarak bu kitabında olmadan önce haber verdiği haşir, mizan, mahşer, hesap, kitap, ceza, mükâfat, cennet, ce-hennem gibi haberlerin tümünün gerçekleşip her şeyin yerli yerine oturtulacağı için kıyamet gününe bu isim verilmiştir.

Ayrıca bu hâkka kelimesi, peygamberlere inanmayanların yaptıklarının karşılığını bulacakları anlamına da kullanılır. Nitekim Hâkka'nın ne demek olduğunu bilebilir misin? İfadesinden sonra onun ta-nımlanması sadedinde

hemen Semûd ve Âd kavimlerinin helâkinin gündeme getirilmesi bu ifadenin bu anlama da geldiğini göstermektedir.

Sûrenin muhtevasından anlaşılıyor ki, Mekke müşriklerinin peygamber efendimize karşı isnat ettikleri şair, sihirbaz gibi yaftaları risaletin ilk yıllarında vaki oluyordu. Kalem sûresinde de aynı konulara temas edilmiştir. Böylece sanki bu iki sûrenin Mushaflarda peş peşe gelmesi bu sûrenin Kalem sûresinden sonra nâzil olduğu ihtimalini kuvvetlendiriyor.

Ahmed b. Hanbel efendimizin rivâyetine göre Hz. Ömer efendimiz şöyle diyor. Ben Müslüman olmadan önce Hz. Peygamberle tartışmak üzere evimden çıktım. Mescid-i Haram'a vardığımda baktım ki Resûl-i Ekrem benden önce gelmiş. Arkasında durdum, o Hâkka sûresini okumaya başladı. Kur'an'ın üslubuna hayran kalmıştım. Kendi kendime Kureyş'in dediği gibi bu bir şairdir diye düşündüm. Tam bu sırada Resûlullah; "O bir şair sözü değildir" (âyet 4) âyetini okudu. Bu sefer içimden öyleyse sihirbazdır dedim. Hemen "O bir sihirbaz sözü değildir" (âyet 42) âyetini, ardından da sonuna kadar bu sûreyi okudu. İşte o günden itibaren İslâm sevgisi benim içime girmeye başladı. (Müsned, 1, 17-18)

İbn Kesîr de bu hadiseye dayanarak Hz. Ömer efendimizin Müslüman olmasını sûrenin nüzul sebepleri arasında gösterir.

Bundan önceki Kâlem sûresinde hatırlayacaksınız, peygamber efendimizin bir mecnun olmadığı, onun vahiy yoluyla tebliğ ettiği bilgilerin Allah'tan gelme bir hak ve gerçek olduğu, onun için bu Allah elçi-sinin her şeyden çok ciddi alınması gerektiği konusunda uyarılar yapılıyor, sonra da kıyamet gününe dikkat çekiliyordu. Bu sûrede de orada dikkat çekilen haberlerin ne olduğu, nasıl gerçekleşeceği konusunda ayrıntılı açıklamalar yapılmaktadır.

Özellikle peygamberlerini ve onların Allah'tan getirdikleri haberlerini reddeden Semûd ve Âd kavimlerinin helâk edilip yeryüzünden silinip gidişine dair bilgiler verilmektedir. Böylece Resûl-i Ekrem Efendimize ve onun Allah'tan getirdiği mesaja karşı aynen onların tavrını takınan Mekke müşrikleri on-ların âkıbetleriyle uyarılmaktadır.

Hâkka sûresini iki bölüm olarak ele alıp inceleyebiliriz. Birinci bölümde (âyet 1-37) Semûd, Âd, Firavun ve Lût kavimlerinin peygam-ber efendimize ve onun getirdiği Hâkka'ya karşı gelip Allah'ın vahyini yalan saymaları sebebiyle helâki hak ettikleri haberi verilir. Ama asıl büyük cezanın âhiretteki azap olduğu vurgulanır. Arşını sekiz meleğin taşıdığı Allah'ın huzurunda herkesin hesaba çekileceği o günde insanoğlunun nasıl âciz, zavallı ve yardımcısız kalacağı gözler önüne serilir.

Yine bu dünyada Allah vahyine göre bir hayat yaşayarak orada kolayca hesabını verenlerin cennete uçacakları, orada mutlu bir hayatla karşı karşıya gelecekleri, ama buna karşılık kitap ve peygamberi reddeden, kitap ve peygamberden habersiz bir hayat yaşayan kimselerin de zincirlere vurularak cehenneme akıp dolacakları, orada hiçbir dostluğun bulunmadığı, kimsenin kimseden yardım da göremeyecekleri anlatılır.

İkinci bölüm (âyet 38-52) Kur'an'a karşı yapılan iftiralara cevap mahiyetindedir. Görülen ve görülmeyen, bilinen ve bilinmeyen ilâhi kuvvetlere yeminle başlayan bu bölümde Kurân'ın sıradan bir söz ol-madığı, ona onu tanımadan, onun üzerinde derin derin kafa yorup dü-şünmeden "bu bir şair sözü" veya "sihirbaz sözü" deyip geçmenin ne kadar büyük bir vebali gerektirdiği ortaya konulmaktadır. Kur'an'ın Al-lah tarafından gönderilmiş çok şerefli bir elçinin (Cebrâil'in) sözü olduğu, âlemlerin Rabbinden gelmiş bir vahiy olduğu bildirilerek peygamberin asla böyle bir sözü uydurmasının mümkün olmadığı vurgulanmaktadır.

Yine bu Ku'an'ın temiz kalplilere, fıtratı bozulmamışlara bir öğüt, bir program, bir yol haritası, kâfirlere ise yürek sızlatıcı bir hasret kaynağı olduğu haberi verilmektedir. Bu özetten sonra inşallah sûrenin âyetlerini tanımaya başlayalım.

1-2. Gerçekleşecek olan! Nedir o gerçekleşecek olan gün? 3. Gerçekleşecek olanın ne olduğunu sana ne bildirir? 4. Semûd ve Âd milletleri tepelerine inecek bu gerçeği yalanladılar. 5. Bu yüzden Semûd milleti zorlu bir sarsıntı ile yok edildi. 6. Âd milleti de bu yüzden önünde durulmaz, dondurucu bir rüzgarla yok edildi. 7. Allah onların kökünü kesmek üzere, üzerlerine o rüzgarı yedi gece, sekiz gün estirdi. Halkın, kökünden çıkarılmış hurma kütükleri gibi yere yıkıldıklarını görürsün. 8. Onlardan arda kalmış bir şey görür müsün? 9. Firavun, ondan öncekiler ve alt üst olmuş kasabalarda oturanlar da suç işlemişlerdi. 10. Rab-binin peygamberine baş kaldırmışlardı. Bunun üzerine Rabbleri onları şiddeti arttıkça artan bir şekilde yakaladı. 11-12. Ey insanlar! Su taştığı vakit, size bir ibret olmak üzere, anlayışlı kulaklar anlasın diye süzülen gemide, sizi Biz taşımışızdır. 13-15. Sur'a bir üfürüş üfürüldüğü, yer ve dağlar kaldırılıp bir vuruşla birbirine çarpıldığı zaman, işte

o gün olacak olur, kıyâmet kopar. 16. Gök yarılır; o gün düzeni bozulur. 17. Melekler onun çevresindedirler; o gün Rabbinin arşını onlardan başka sekiz tanesi yüklenir. 18. Ey insanlar! O gün siz huzura alınırsınız, hiçbir şeyiniz gizli kalmaz. 19-20. Kitabı sağından verilen "Alın, kitabımı okuyun, doğrusu bir hesaplaşma ile karşılaşacağımı umuyordum" der. 21-23. Artık o, meyveleri sarkmış, yüksek bir bahçede, hoş bir yaşayış içindedir. 24. Onlara şöyle denir: "Geçmiş günlerde, peşinen işlediklerinize karşılık afiyetle yiyiniz-içiniz." 25-29. Fakat kitabı kendisine solundan verilen kimse: "Kitabım keşke bana verilmeseydi. Keşke hesabımın ne olduğunu bilmeseydim; bu iş keşke son bulmuş olsaydı; malım bana fayda vermedi, gücüm de kalmadı" der. ***25-29. Fakat kitabı kendisine solundan verilen kimse: "Kitabım keşke bana verilmeseydi. Keşke hesabımın ne olduğunu bilmeseydim; bu iş keşke son bulmuş olsaydı; malım bana fayda vermedi, gücüm de kalmadı" der.*** ***30. İlgililere şöyle buyurulur: "Onu alın, bağlayın." 31. "Sonra cehenneme yaslayın." 32. "Sonra onu boyu yetmiş arşın olan zincire vurun." 33. "Çünkü, o, yüce Allah'a inanmazdı." 34. "Yoksulun yiyeceği ile ilgi-lenmezdi." 35. "Bu sebeple burada bugün onun bir acıyanı yoktur." 36-37. "Günahkarların yiyeceği olan kanlı irinden başka bir yiyeceği de yoktur." 38-40. Görebildikleriniz ve göremedikleriniz üzerine yemin ederim ki, Kur'an şerefli bir elçinin getirdiği sözdür. 41. O, şair sözü değildir; ne az inanıyorsunuz! 42. Kahin sözü de değildir; ne az düşünüyorsunuz! 43. Kur'an, âlemlerin Rabbinden indirilmedir. 44-46. Eğer Muhammed, Bize karşı, ona bazı sözler katmış olsaydı, Biz onu kuvvetle yakalar, sonra onun şah damarını koparırdık. 47. Hiçbiriniz de onu koruyamazdınız. 48. Doğrusu Kur'an Allah'a karşı gelmekten sakınanlara bir öğüttür. 49. İçinizde yalanlayanlar bulun-duğunu şüphesiz bilmekteyiz. 50. Doğrusu Kur'an, inkarcılar için bir üzüntüdür. 51. O, şüphesiz kesin gerçektir. 52. Öyleyse ey insan! Çok büyük olan Rabbinin adını tes-bih et!"***

Evet, Mekke'de gelen sûrelerden birisiyle daha karşı karşıyayız. Bilebildiğimiz kadarıyla bu sûre, Hz. Ömer efendimizin müslüman olduğu döneme rastlayan günlerde, yani Rasulullah'ın bi'setinin 4. veya 5. yıllarında nâzil olmuştur.

Kıyâmeti konu edinen, insanları kıyâmetle, kıyâmetin dehşetiyle uyaran, onları iyi ameller yapmaya teşvik eden, sonunda çözümün Kur'an olduğunu ısrarla, tekrar tekrar tekitle anlatan 52 âyetlik bir sû-re… Bu sûrede Mekkî sûrelerde gördüğümüz Allah'a teslim konusu daha bir şedit ifadelerle anlatılmıştır. Tarihten dem vurulmuş, geçmiş kavimlerin helâkleri anlatılmış, ama bize örnek olsun diye o kavimler içinde imanları sebebiyle kurtulanlar da gündeme getirilmiştir. En sonunda, hesap-kitapla bizi karşı karşıya getirmiş bir sûredir.

1-3. "Gerçekleşecek olan! Nedir o gerçekleşecek o-lan gün? Gerçekleşecek olanın ne olduğunu sana ne bildirir?"

Hâkka, kıyâmetin ismidir. Karia, Sâhha, Tâmme gibi Kur'an'da kıyâmeti anlatan, kıyâmeti çağrıştıran bir kelimedir.

"Hâkka" Mutlaka gerçekleşecek olan veya içinde bir takım ha-diselerin mutlaka gerçekleşeceği yahut amellerin cezalarının mutlaka tahakkuk edeceği gün demektir. Abdullah b. Abbas efendimiz diyor ki: "El-Hâkka kıyametin isimlerinden biridir. Allah, kıyamet gününün dehşetini bu şekilde beyan etmiş ve kullarını bundan sakındırmıştır." Katade diyor ki: "Kıyamete el-Hâkka, denmesinin sebebi, o günün, her amel işleyenin amelini ortaya çıkarmasındandır. Her bir doğruluk ve eğriliğe, iyilik ve kötülüğe ceza ve mükâfatın hak olduğu, başka bir deyişle her çalışana çalışmasının karşılığının verilmesinin hak olduğu vakit demektir ki, bu da kıyamettir.

Bu tekrar, kıyametin, mahlukatın bilgisi dışında olduğunu açıklamak suretiyle, onun korkunçluk ve dehşetini pekiştirmek içindir. Yani onun büyüklük ve korkunçluğunun sınırına hiç kimsenin, hemen hemen ne aklı erer, ne de böyle bir şeyi düşünebilir. Veya bu, Arapların üslubu ile söylenmiştir. Çünkü onlar, karşılarındakini bir şeye teşvik etmek istediklerinde soru kipini kullanır ve "Bilmiyor musun ne oldu?" derler. Bu âyet de bu kabilden olup durumun korkunçluğunu ve büyüklüğünü artırmaktadır. Sanki yüce Allah şöyle buyurmuştur: Bu korkunç bir şey ve ürpertici önemli bir olaydır.

Sûrenin böyle başlaması aslında çok garip bir başlangıç. İnsan sözüyle hiç ilgisi olmayan bir başlangıç. Bakın Allah bir Hâkka dedi, sonra nedir bu Hâkka? dedi, sonra da dedi ki, ne bileceksin sen? Nerden anlayacaksın sen bunu? Öyleyse dinle bak sana bunu ben anlatayım, demektir bunun manası. Ama yine bakıyoruz ki bu sorunun sonunda Rabbimiz Hâkka'yı anlatacak diye beklerken, tarihe dönüverdi.

4. "Semûd ve Âd milletleri tepelerine inecek bu gerçeği yalanladılar."

Bakıyoruz orda da bir çapraşıklık var. Halbuki Kur'an'da Se-mûd ve Âd kavmi anlatılırken, her bir Âd ve Semûd anlatımında önce Âd kavmi sonra Semûd kavmi anlatılırken, burada Semûd öne, Âd da sonraya alınıverdi.

Öyleyse bundan şunu anlıyoruz ki, burada anlatılan Semûd ve Âd değildir. Hedef Âd'ı, Semûd'u anlatmak, onları tanıtmak değildir. Mesele kıyâmeti anlatmaktır. Hedef kıyâmeti ve kıyâmetin dehşetini ortaya koymaktır. Konu bu olunca da bakın buna uygun olarak bir terslik gündeme getirilivermiş. Semûd kavmi öne, Âd da ondan sonraya alınıvermiş. Sanki böylece diyor ki Rabbimiz: "Ey kullarım! Bakın onlar nasıl tersyüz edilmişlerse, nasıl alabora

olup mahvolmuşlarsa, Rabblerini yalanladıkları, Rabblerinin hayat programını, Rabblerinin kitabını, Rabblerinin yasalarını yalanladıkları, yok farz ettikleri için na-sıl helâk edilmişlerse, isterseniz siz de yalanlayın. İsterseniz siz de dalga geçin. Eğer öyle yaparsanız bilesiniz ki, sizin sonunuz da onlarınkinden farklı olmayacaktır. Sizler de onların âkıbetine maruz kalacak, sizler de altüst olacak, tersyüz olacak, alabora olacaksınız."

Allah ***"La yüs'elü anma yef'al"***dir. Yani Rabbimiz yaptığından sorumlu değildir. Yaptıklarından dolayı hiç kimse tarafından hesaba çekilmeyecek olandır. Kimseye karşı sorumlu değildir Rabbi-miz. Kimseye hesap vermek zorunda değildir. Dilediği gibi hareket e-der, nasıl isterse öyle yapar. İşte burada da söze öyle başlıyor.

Biz insanlar böyle konuşmayız. Rabbimizin hitap tarzı bizim konuşma stilimize benzemiyor. Rabbimizin hitap tarzı tamamen farklıdır. Bakın Rabbimiz soruyu peygamberine soruyor: "Hâkka, Hâkka nedir bilir misin sen?" Tabii bu soru önceki sûrelerde de belirttiğimiz gibi, cevap isteyen bir soru değildir. Soruyu soran kim? Allah. Yani bilgi kendisinden olan, bilginin kaynağı olan Allah. Peki sorulan kim? Kur'an'ın beyanıyla cahilin cahili bir insan. Yani Allah bilgisi olmadan hiçbir şey bilmeyen, bilmesi mümkün olmayan bir insan. Anlıyoruz ki bu soru, cevap bekleyen bir soru değildir. Allah, vahyini dilediği gibi gönderendir ve vahyini nasıl göndereceği konusunu, sözlerine nasıl başlayacağı konusunu hiç kimseye sormayandır. Aslında bizim söz dizimimize, söz dizaynımıza uymayan bir ifade. Meselâ "soba. Nedir soba? Bildiniz mi sobanın ne olduğunu?" dedikten sonra: "İşte kimileri soğukta donduktan sonra sobanın kıymetini anlarlar" filan gibi bir cümle kurulmaz. Biz böyle bir cümle kurmayız, meramımızı böyle an-latmayız.

Öyleyse bu vahyin bir parçasıdır. Bunu insan sözü gibi anlamamalıyız. Allah sözüne böyle başlamıştır diyor ve iman ederek teslim oluyoruz. Sanki daha sûresinin başında Rabbimiz kendi sözüne, vahyine dikkat çekerek bize şunu öğütlüyor: "Kullarım! Dikkat edin, bu Kur'an Benim sözümdür! Sakın ha benim sözlerimi kendi sözlerinize benzetmeyin! Sakın ha içinizden birisinin sözünü dinleyip te kulak ardı ettiğiniz veya çöpe attığınız gibi, Benim sözlerimi de kulak ardı etmeye kalkmayın! Sakın dinleyip dinleyip de kenara almayın! Bunu Ben söylüyorum! Şu anda Ben konuşuyorum! Benim sözüm olarak dinleyin ve hayatınızı böylece düzenleyin!"

Çünkü bundan sonra ortaya konacak konu, yeryüzünde en büyük konulardan biridir. Yeryüzünde en büyük hakikat, en büyük olay olan, gerçekleşmesi kesin olan tek olay, tek gerçek, tek bilgidir. Tüm insanları en çok ilgilendirmesi gereken bir olaydır. Herkesin her şeyi bırakıp, durup düşünmesi gereken bir gerçektir. Kıyâmet gerçeği, ölüm ötesi hayat ve hesap-kitap gerçeği.

Cennet ve cehennem gerçeği… Yeryüzünde bundan daha büyük, bundan daha önemli bir olay olamaz. İşte öneminden dolayı, insanları uyanıklılığa dâvet eden bir hitap tarzıyla Rabbimizin sözlerine başladığını anlıyoruz.

"Hâkka, nedir Hâkka? Hâkka'nın ne demek olduğunu bilir misin sen? Hâkka'nın ne demek olduğunu nereden bileceksin sen! Hâk-ka'nın ne olduğunu sana ne bildirdi? Kim bildirdi Hâkka'yı sana? O müthiş hadise, o muazzam gerçek nedir, bilir misin? Yani onun dehşetini, azametini sana ne anlatır? Hangi olay anlatır? Hangi örnek an-latır? Kim anlatabilir? Bunu sen kendi dirâyetinle anlayabilir misin? Kafanı çalıştırsan, aklını yoklasan, binlerce yıl düşünsen, binlerce in-sanı yardımına çağırsan, yerin dibine insen, gökyüzüne çıksan Hâkka'nın ne demek olduğunu anlayabilir misin? Kimden bilgi alabileceksin? Kim anlatabilecek bunu sana? Sen nasıl düşünürsen düşün, na-sıl takdir edersen et, senin takdirinden çok daha büyüktür bu olay. Ey peygamberim, sen bunu nereden bileceksin? Bunu sana Benden başka anlatabilecek birileri var mı? Dinle öyleyse, onu sana Ben anlatayım," demektir bunun manası. Kur'an'da bu kalıbın bu anlama geldiğini biliyoruz.

Ne demek Hâkka? Hâkka, hak olan, hakikat olan, mutlak olan, kesinlikle gerçekleşecek olan tek bilgi, tek olay, tek konu demektir ki, bu kıyâmettir. Elmalılı merhum, Hâkka konusunda 12 kadar madde saymış. Hak, Hâkka, Hakikat, mutlaka gerçekleşecek olan kıyâmettir. İş büyük çünkü, çok ciddi bir konu. Onun içindir ki böyle bir soruyla anlatıyor Allah. Ne demektir Hâkka? O müthiş hadise, o muazzam gerçek nedir? Yani onun dehşetini, azametini sana ne anlatır, kim an-latabilir?

Bir de Kur'an-ı Kerîm'de ***"Vema yüdrîke"*** kalıbının bundan sonra geleceklerin bilinmezliğini, bilinemeyeceğini, ama ***"Vema ed-rake"*** kalıbının da bilinirliliğini, dinle bak sana bunu anlatacağım ka-lıbı olduğunu biliyoruz. Öyleyse bu kalıpla söylenen Hâkka'nın burada anlatılacağını anlıyoruz.

Lâkin Allah, bizim beklediğimiz tarzda anlatmaz dini. Bakıyoruz Hâkka anlatılacakken, Hâkka'nın anlatımını beklerken birdenbire söz Semûd ve Âd'a döndürülüveriyor.

4. "Semûd ve Âd milletleri tepelerine inecek bu gerçeği yalanladılar."

Kaaria da kıyâmetin isimlerinden birisidir. Her şeyin başına çarpan, herkesin beyinlerinde patlayan, insanları sarsan, dehşete dü-şüren o büyük hadise. İşte Âd ve Semûd bunu yalanlayıverdiler.

Yani Ben size Hâkka'yı anlatacaktım ama, işin başında size bir uyarıda bulunayım. Aman bu gerçeği yalan saymaya kalkmayın! Aman sizler de Hâkka'yı, Kaaria'yı yalan saymaya kalkmayın. Aman Âd ve Semûd gibi sizler de, "yok böyle bir şey! Nerden çıktı bu iş? Öl-dükten sonra nereden dirilecekmişiz? Bunun aslı astarı yoktur!" demeye kalkışmayın! Ölüm ötesi

hesabını-kitabını yalanlayarak, olmaz böyle şey filan demeye getirmeyin! Bak Âd kavmi, Semûd toplumu sizden daha güçlüydü. Kıyâmeti yalan saydılar. “Öldükten sonra dirilmek yoktur, hesap-kitap yoktur” diyerek hayatlarını bu inanca bina ettiler. Dünyayı kıbleleştirdiler, hiç ölmeyecekmiş gibi bir hayatın peşine düştüler. Dünyaya kazık çakma sevdasına kapıldılar. Dünyayı cennetleştirme cinnetine kapıldılar. Ya da cennetliklerini dünyada ara-ma sevdasına kapıldılar da Ben onları yerin dibine geçiriverdim.

İşte ey kullarım, dikkat edin. Ben sizlere bunu işte bunun için anlatıyorum. Ben size bu konuda, bu helâk konusunda peşin bir kanaat, peşin bir bilgi veriyorum. Bu konuda kesin bir kanaate vararak, hata etmeyesiniz diye önceden sizi uyarıyorum. Önceden size bilgi ulaştırıyorum. Sizden öncekilerin, atalarınızın düştükleri yanlışı, onların yanılgı noktalarını, sapak noktalarını anlatıyorum ki, sizler de onların yanlışlarına düşmeyesiniz. Bu size bir uyarı değil mi yani? Ne oluyor size? Ne yapmaya çalışıyorsunuz? Gelin akıllarınızı başlarınıza alın da sizler de onlar gibi kezzebe yapmayın! Gelin onlar gibi sizler de Hâkka’yı yalanlamayın! Yalan saymayın kıyâmeti! Yalan saymayın ölüm ötesi hayatın hesabını! Onların durumlarını görün de kendinize gelin!” buyurmaktadır Rabbimiz.

Semûd ve Âd kavmi Kaaria’yı yalan saydılar, dalga geçtiler, yok farz ettiler.

Semûd kavmi, Salih’in (a.s) kavmidir. Kur’an’ın değişik yerlerinde anlatıldığına göre bu toplum hayra engel olan bir kavimdi. Hayır düşmanı bir toplumdu. Hayra tahammül edemeyen bir kavim... Allah’ın âyetine dayanamayan, hazmedemeyen bir kavim. Salih’e (a.s) mûcize olarak gönderilen ve kendileri için varlığı hayır olan, Allah’ın deve âyetine dayanamayan bir toplum. Allah âyeti olan, kendileri için hayır ve bereket olan devenin varlığına tahammül edemediler de bacaklarından kesiverdiler onu. Tıpkı Rasulullah Efendimizin mûcizesi olan Kur’an’a tahammül edemeyen, Allah âyetlerinin varlığına dayanamayan, hayırdan, hayırlıdan, bereketten nefret eden günümüz kâfirler gibi. Bugünün kâfirleri de kendileri için hayır olan Allah’ın kitabı Kur’an’ı bacaklarından kesme adına dil değişikliği, alfabe değişikliği yaparak Kur’an’ı susturabileceklerini zannettiler. Allah’ın âyetini yeryüzünden silebileceklerini zannettiler. Tıpkı dün Allah’ın devesini bacaklarından biçerek yeryüzünde Allah’a kulluğu bitirebileceklerini zan-nedenler gibi…

Semûd’un bir özelliği daha vardı, o da tüm hayırları, tüm menfaatleri reddetmek. Meselâ adama diyorsunuz ki, “ya şu ekmek temiz, al götür ye bunu!” Hayır, adam illa da pislik yiyecek. Hayırlıyı reddetmek, temizden nefret edip pisi sevmek gerçekten garip bir özelliktir. Bakın daha önce Fecr sûresinde de anlatılmıştı. Semûd kavmine bir deve gönderdi Allah. Mûcize bir deve.

Hiçbir zararı yoktu bu devenin. Tek suçu süt vermekti. Süt vererek tüm kavmi doyuracak bir deveydi. Üstelik bakmayacaklar, beslemeyecekler, doyurmayacaklardı onu. Ama alçaklar bu hayra tahammül edemediler de, deveyi katlettiler. Şimdi varlığı hayır olan, tüm suçu süt verip dünyayı beslemek olan Müslümanları katletme adına tüm dünya kâfirlerinin soyunduğu gibi. Şu anda tüm dünya kâfirleri, yeryüzü Müslümanlarını yok etmek için plan-program yapıyor. Yeryüzünde bir tek müslüman kalmayıncaya kadar bizim savaşımız sürecektir, diyorlar. Peki ne suçu var Müslümanların? Ne yapmış Müslümanlar? Niye bu kadar gazaplanıyor bu kâfirler?

Başka değil, Müslümanların şu anda bir tek suçları var, o da süt vermek. Tıpkı Salih'in (a.s) devesi gibi süt verip insanlığı doyurmanın ötesinde başka bir suçları yoktur Müslümanların. Tek suçları bu. Üretmek, ekmek, dikmek ve ürettikleriyle tüm dünyayı doyurmak. Ama bakıyoruz tıpkı Allah'ın kendilerine süt verip beslemesi için gönderdiği deveye, yani Allah'ın böyle bir âyetinin varlığına dayanamayıp da: "Olmaz! Bu deve varlığıyla bize hep Allah'ı hatırlatıyor. Sürekli bizi Allah'la yüz yüze getiriyor. Halbuki biz O'nu unutarak rahat bir hayat yaşamak istiyoruz" diyerek Allah'ın bir âyetini yok etmek üzere bu de-veyi öldürdükleri gibi, şu anda da varlıkları bize Allah'ı hatırlatıyor, varlıkları bizim küfrümüzü açığa çıkarıyor diyerek yerli ve yabancı tüm kâfirler müminleri yok etmeye çalışıyorlar. Güya yeryüzünde Allah'ı hatırlatan, âhireti hatırlatan ve böylece iştahlarını kaçıran Müslümanları yok ettikleri zaman rahat bir hayat yaşama imkânı bulacaklar. Al-lah'ı da, dinini de, âhireti de diskalifiye ederek, unutarak istedikleri gi-bi sorumsuzca bir hayat yaşayabilecekler.

Salih'in (a.s) kavmi olan Semûd kavmi hayırdan, hayırlıdan hoşlanmayan bir toplumdu. Allah'ı hatırlamaya, Allah'ın âyetleriyle yüz yüze gelmeye tahammül edemeyen bir toplumdu. Halbuki bunlar ken-dilerinden önceki toplumların yok edilişlerini görmüşlerdi. Nuh kavminin suyla, Âd kavminin de dondurucu bir fırtınayla helâk edildiklerini görmüşlerdi. Dedelerinin başına gelenleri biliyorlardı. Gördükleri, bildikleri bu tecrübelerinden dolayı bunların Allah'a daha bir dikkatli davranmaları gerekiyordu. Dedelerinin başına gelenlere bakıp ders çıkar-maları ve onların düştükleri yanlışlara düşmemek için akıllarını başlarına almaları gerekiyordu. Daha iyi müslümanlar, daha iyi kullar olmaları gerekiyordu.

Ama hainler gereken dersi çıkaramadılar. Dedelerinin başına gelenleri Allah'ın istediği gibi yorumlayamadılar. Yanlış yaptılar, Allah ve elçisiyle savaşa tutuştular. Rabblerine ve elçisine kafa tuttular. Al-lah'la çatışma içine girdiler de helâk yasasının mahkumu oldular. Biz onlar gibi yapmayalım, onlar gibi yaşamayalım. Rabbimize O'nun is-tediği gibi kullar, elçisine O'nun istediği gibi tabi olanlar olalım, demediler de, şöyle bozuk bir ders çıkardılar:

“Atalarımız hata yaptılar. Dedelerimiz evlerini, yerlerini, yurtlarını düzlükte kurdular. Şehirlerini, yerleşim birimlerini ovalarda kurdular. Tabi sonuçta da Allah’la verdikleri savaşımlarında mağlup oldular. Bir sel felâketi, bir rüzgar afeti, bir deprem hadisesi karşısında hemen etkilenip işleri bitiverdi. Bizler atalarımızın bu yanlışlarından ders çıkarmalı ve onların düştüğüne düşmemeliyiz. Bizler öncekilerin âkıbetine uğramamak için evlerimizi, şehirlerimizi, medeniyetimizi düzlük arazilerde kurmamalıyız. Allah’la savaşımızda zaaflara düşmemeliyiz” diyerek yüksek kayaları, kayalıkları yontarak yüksek yüksek barınaklar yaptılar. Evlerini şehirlerini yüksek kayalıkların arasında yontarak oluşturdular. Sudan etkilenmeyelim, rüzgardan korunalım diye böyle yaptılar. Böylece güya kendilerini garantiye aldıklarını zannediyorlardı. Artık Allah’la tutuştukları savaşta, peygambere karşı gerçekleştirdikleri mücadelede Âd kavmini yakalayan rüzgar onları yakalayamayacak, Nuh toplumunu helâk eden su onlara bir şey yapamayacaktı. Onun için kendilerinden önce helâk edilen toplumların yolundan gitmekten korkmuyorlardı. Ama Allah bir taağıye ile ya da Kur’an’ın başka yerlerinde anlatıldığı gibi bir sesle, bir sayhayla onları yok ediverdi.

5. “Bu yüzden Semûd milleti zorlu bir sarsıntı ile yok edildi.”

Rivâyetlere göre bu deveyi öldürmelerinden sonra Rabbimiz onlara üç gün müddet tanıdı. “Üç gün kendi memleketinizde faydalanın,” dedi. “Hadi üç gün daha yaşayın,” dedi. Yine rivâyetlere göre bu üç günün birinci gününde yüzleri sarardı, ikinci gün yüzleri kızardı, üçüncü gün de yüzleri kapkara kesildi. Daha sonra da bir taağıyeyle helâk edildiler.

Semûd kavmi taağıye ile helâk oluverdi. Yani tuğyan eden, haddi aşan o vakıa ile helâk oldular, ya da tuğyan eden bir kişiyle, o ileriye atılan en şâkîleriyle, en azgınları sebebiyle helâk edildiler. Aslında deveyi boğazlayanlar birkaç kişiydi, ya da onların da içinden bir tanesi bu işi gerçekleştirmişti ama dikkat ederseniz Rabbimiz bu işi toplumun tümüne yüklüyor, tüm toplumu suçlu kabul ediyor. Neden? Çünkü devenin öldürülme konusunda ötekiler de ona yardımcı oldular. Veya ötekiler de onun bu eylemine ses çıkarmadılar, engel olmadılar, karşı koymaya çalışmadılar. İçlerinden bir şâkînin Allah’ın âyetini kaldırmasına göz yumdular. İşte onların bu tavrı o şâkîye en büyük destekti ve Rabbimiz bu konuda onların tümünü bu suça ortak kabul ediyor. O deveyi hep beraber boğazladılar, Allah’ın âyetini hep beraber ortadan kaldırdılar, diyor. Yani bir toplum içinden bir şaki çıkıp Al-lah’ın sistemini kaldırırsa toplumun diğer üyeleri onu bu işten engellemeye çalışmazsa tüm toplum suçludur, diyor Rabbimiz. Toplum içinde şirke, toplum içinde ahlâksızlığa, toplum içinde İslam dışı uygulamalara ses çıkarmayan herkes ondan sorumludur.

Veya başlarına gelen bir sayhayla, bir racfeyle helâk oluverdiler. Allah bir sarstı ki, yerlerini, yurtlarını, o kıyâmet kopsa da yıkılmaz zannettikleri

binalarını yerle bir ediverdi. Bitiverdi işleri... Onları bir racfe yakalayıverdi de dizlerinin üzerinde çöküverdiler. Oldukları yerde diz çöküverdiler. Güvendikleri evleri, villaları, saltanatları, medeniyetleri bir anda çöküverdi. Güçleri, kuvvetleri, teknolojileri bir sayha ile bir anda çöküverdi. Bir sâika, bir yıldırım, bir titreşim, ya da geberin diye bir ses geliverdi de ne evleri, ne köşkleri, ne medeniyetleri, ne güçleri, kuvvetleri kendilerini helâkten kurtaramadı.

Diz çöktüler. Keşke alçaklar daha önce diz çökselerdi. Keşke daha önceden secdeye kapansalardı. Keşke daha önceden Rabbleri-nin emirlerine boyun büküp O'nun istediği hayatı yaşamaya yönelselerdi. Onlar böyle tav'an diz çökmeye yanaşmayınca, Rabbimiz zorla diz çöktürüverdi onlara. Semûd kavminin önce anlatılmasını şöyle de anlayabiliriz. Bu kavim güç ve kuvvet sembolü bir kavimdi. Dünyada ebedî kalacağını zanneden bir kavimdi. Onların işini bitirdiğini önce anlatıyor Allah. Sonra da dönüyor, Âd kavmini anlatıyor.

6. "Ad milleti de bu yüzden önünde durulmaz, dondurucu bir rüzgarla yok edildi."

Âd kavmi de tıpkı Semûd gibi dünyada cennet istiyordu. İrem bağlarının dünyada misli, benzeri yok kabul edip şımarıyorlardı. Dünyada ebedî kalacaklarmış gibi bir hayat programları vardı. Ölüm ötesi hayatı reddediyor, Allah'la, Allah'ın elçisiyle, Allah'ın yasalarıyla savaşa tutuşuyorlardı. Güçlerine, kuvvetlerine, medeniyetlerine güvenerek Allah'tan gelen hayat programını reddederek keyiflerince bir hayat ya-şamaya yönelmiş bir toplumdu.

Allah'ın kendilerine gönderdiği Hud (a.s), "yapmayın! Etmeyin!" Vazgeçin bu anlayışlarınızdan! Vazgeçin bu programlarınızdan! Kafa tutmayın Rabbinize! Tapınmayın bu dünyaya! Tapınmayın zevklerinize! Reddetmeyin kıyâmeti! Kul olun Allah'a! Dinleyin Rabbinizi! Ben O'nun size elçisiyim! Benim de, sizin de Rabbimiz olan Allah sizden istediği kulluğu benim şahsımda örneklemiştir! Bana bakın, beni izleyin ve Rabbinizin istediği kulluğu benden öğrenin! Rabbinize ve bana düşman kesilmeyin! Keyfiniz istikametinde bir hayata yönelmeyin! Allah'ı ve beni diskalifiye ederek bir hayat yaşamayın! Gelin beni dinleyin! Gelin fırsatlarınızı kaçırmayın! Değilse, şu bozuk düzen hayatınızı sürdürmeden yana olursanız kesinlikle bilesiniz ki Allah sizi helâk edecek! Sizler de tıpkı öncekiler gibi Allah'ın helâk yasasının mahkumu olacaksınız! Gelin akıllarınızı başlarınıza alın!" diyerek çırpındı, çabaladı ama olmadı. Toplum kendi hayırları, kendi menfaatleri istikâmetinde bir karar vermek yerine, tıpkı kendilerinden öncekilerin yaptıkları gibi Allah ve elçisiyle savaşımlarını hızlandırdılar. Allah ve elçisine karşı düşmanlıklarını daha da artırdılar.

Allah'ın emriyle peygamber onlara bir bulutla helâk olacaklarını haber verdi. "Bir bulutla Rabbim sizin defterinizi dürecek" buyurdu. Nihayet süre

dolunca da karşıdan tehdit edildikleri bulut göründü, yavaş yavaş yaklaştı. Hâlâ akıllarını başlarına almayan toplum, uzaktan bulutun geldiğini görünce şöyle demeye başladı: "Hayır hayır! Bu bulut bizim için vaadedilen azabı getiren bulut olamaz! Bu bulut olsa olsa bize yağmur getiren bir buluttur! O başka değil, bize rahmet getiriyor! Bereket getiriyor." Bu sözleri söyleyerek peygamberle dalga geçmişler. Ama bekledikleri şeyi getirmedi o bulut. Onları yerin dibine batırıcı şeyler getirdi.

7. "Allah onların kökünü kesmek üzere, üzerlerine o rüzgarı yedi gece, sekiz gün estirdi. Halkın, kökünden çıkarılmış hurma kütükleri gibi yere yıkıldıklarını görürsün."

Onlara öyle bir kasırga gönderdi ki Allah, yakıp kavurucu çok sıcak bir rüzgar, yahut dondurucu soğuklukta bir fırtına veya kulakları bile sağır edecek, kulakları bile patlatacak şiddette müthiş ses çıkaran bir rüzgar gönderdi de, dünyada rezillik azabını tattırıverdi onlara.

Abdullah b. Abbas ve Ali (r.a.) diyor ki: "Hiçbir damla su inmez ki o, meleğin elinde bulunan ölçü ile inmiş olmasın. Ancak Nuh tufanı olduğu gün suya, meleğin kontrolü dışında inme izni verilmiştir. Bu sebeple sular taşıp dağları aşmıştır. İşte Allah Teâlâ'nın *"Gerçek şu ki su kabarınca, sizleri gemide biz taşıdık."* (Hâkka:11) âyeti bunu ifade etmektedir. Yine hiçbir rüzgar esmez ki meleğin elinde bulunan ölçü ile esmiş bulunmasın. Ancak Âd kavminin helak olma gününde rüzgara, meleğin kontrolü dışında esme izni verildi. Ve rüzgar, haddi aşan bir şekilde esti. İşte Allah Teâlâ'nın *"Âd'a gelince; onlar da uğultulu ve azgın bir fırtına ile yok edildiler."* (Hâkka:6) âyeti de bunu ifade etmektedir. Yani rüzgar, kendisini idare eden meleğe isyan etmiştir. Abdullah b. Abbas diyor ki: "Âd kavmi, helak eden, soğuk, merhametsiz, uğursuz ve hiç kesilmeden esen bir rüzgarla helak edilmiştir." Rasu-lullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: *"Bana Sabâ rüzgarı ile yardım edildi. Âd kavmi ise Debûr ile helak edildi."* (Buhâri, İstiska: 26; Bedu'l-halk: 5; Müslim, İstiska: 17)

Rabbimiz onların üzerlerine sarsar denen şiddetli, çok soğuk bir fırtına, yahut taş yağdıran, azgın, atiye bir fırtına gönderdi de, taş taş üstünde kalmadı. Her şeyi büküp büküp atıverdi. Allah o kahredici, helâk edici, mahvedici rüzgarı bu kavmin üzerine yedi gün, sekiz gece mûsâllat kıldı da, o rüzgar onların üzerinde sürekli esip durdu. Yani salladı durdu orayı. Her şeyi birbirine vurdu, her şeyi birbirine kattı, hepsi mahvoldular, hepsi tuş oldular. Öyle ki, sanki orada insan yaşamamıştı. Sanki içi boş hurma kütükleri, hurma kovanları gibi yirmi otuz metre boyundaki insanlar yerlere yıkılıvermişlerdi. Güçleri, kuvvetleri, kolları, pazıları, imkânları, fırsatları, malları, mülkleri, medeniyetleri, evleri, köşkleri hiçbir işe yaramamıştı.

Allah onlara böyle “Sarsar” denen, şiddetli, azgın, atiye bir fır-tına gönderdi de, taş taş üstünde kalmadı, her şeyi büküp büküp atıverdi. Âd kavmini de böyle helâk etti Allah. Hatta başka bir sûrede:

“Rabbinin katından, işaretli olarak”

(Hud 83)

buyrulur. Yani sanki belliydi taşların nereye gidip, kimin beynini dağıtacağı. Yani taşlar şanlı, nişanlı, adı belli, nereye gideceğini, ki-me vuracağını biliyordu. Ebrehe’nin helâkini gerçekleştiren taşlar da öyle idi. Uzaktan kumandalı, yahut güdümlü füzeler gibi.

Burada durup düşünelim ve çevremize bakalım. Bu özellikleriyle bize tanıtılan Âd kavmi, Semûd kavmi bugün de var. Allah korusun belki o kavmin üyeleri de biziz. Eğer böyle bir toplum içinde, toplumu düzeltme adına biraz gayret edersek, biraz çabalarsak belki kurtuluşumuz mümkün olacaktır. Tıpkı Âd'ın, Semûd’un, Lût kavminin, Nuh kavminin içinde kurtulan müslümanlar gibi biz de belki kurtulmaya hak kazanırız. Ama elbette o toplumlarda peygamber safında yer alanlar, tercihini, seçimini peygamberden yana kullananlar, peygamberin gemisine binenler, peygamber rolünü oynayanlar gibi olmamız şartıyla. Yani eğer bugün bizler de tıpkı o gün, o peygamberler ve o peygamberlere inananlar nasıl davranmışlarsa öylece bir tavır, öylece bir teslimiyet ortaya koyabilirsek, inşallah batan bir toplum içinde bizler de kurtulanlardan olabileceğiz demektir, Allah yardımcımız olsun.

Bakın Allah ne buyuruyor:
8. “Onlardan arda kalmış bir şey görür müsün?”

Bir bakıverin diyor Allah: Arta kalan bir bâkiye var mı onlardan? Hani boyları posları vardı? Hani güçleri, medeniyetleri vardı? Hani cennetleri, bağları, bahçeleri vardı? Hani evleri, sarayları vardı? Hani apartmanları, köşkleri vardı? Söyleyin, arta kalan neleri var? Hiç bir şeyleri yok, değil mi? Sanki orada daha önce hiç insan yaşamamış.

Öyleyse yazmak lâzım masaların, koltukların üstüne: “Senden önce burada başkaları oturuyordu.” Yazmak lâzım arabaların üstüne: Senden önce buna bir başkası biniyordu. Senden önce bu evde başkaları oturuyordu. Senden önce bu tarlaya dün bir başkası tohum atı-yordu. Senden önce bu para dün bir başkasının cebindeydi, öyleyse unutma ki bütün bu sahip oldukların yarın sende de kalmayacak. Bugün senden öncekilerden sana intikal ettiği gibi, yarın da senden bir başkalarına intikal edecektir.

Azabın gerçekleştiği o bölgeye şu anda bile kimse giremiyor, kimse inemiyormuş. Sonra:

9. “Firavun, ondan öncekiler ve alt üst olmuş kasabalarda oturanlar da suç işlemişlerdi.”

Daha kimlere ne yapmış Rabbimiz? Firavun, ondan evvelkiler veya onun önünde gidenler… İkisi de anlaşılabilecektir. Yani Firavu-n’un öncülüğünü, Firavun’un aveneliğini yapanlar, onun despotizmine zemin hazırlayanlar, ona destek olanlar, ona asa olanlar. Bir de □@«U¬S«#ÌYW²7! denilen kavim. Bu mü’tefikât’a Lût kavmi diyenler olduğu gibi, Karun diyenler de vardır. “Yere batanlar” anlamına da gelir diyenler var. Hangisi olursa olsun, işte Firavun ve benzerleri hepsi hâtıe ile, hata ile, yanlış ile gelmişler, yanlış hareket etmişler, hata işlemişler, cinâyet işlemişler, kötülük yapmışlar. Hepsi de Allah’la, Allah’ın âyetleriyle, Allah’ın sistemiyle savaşa tutuşmuş, Allah’tan gelen hayat programını reddetmişler.

10. “Rabbinin peygamberine baş kaldırmışlardı. Bunun üzerine Rabbleri onları şiddeti arttıkça artan bir şekilde yakaladı.”

Bir de onlar Rabblerinin elçisine isyan ettiler. Allah’ın kendilerine kulluk örneği olarak gönderdiği peygamberin örnekliliğini reddettiler, dinlemediler. Peygamberi vasıtasıyla Allah’ın onların hayatlarına müdahalesine izin vermediler. Allah’ı ve elçisini hayatlarına karıştırmadılar. Hayatlarında Allah’a ve elçisine söz hakkı tanımadılar. Allah’a ve peygambere isyanı kendilerine din edindiler. Ya da peygamberin kendilerine gösterdiği yol dışında kendilerine yol edindiler.

Rabbimiz diyor ki, “onlar peygambere isyan ettiler.” Peki acaba peygambere isyanı nasıl anlayacağız? Arkadaşlar Peygambere isyan demek, onunla kavga etmek demek değildir. Peygambere karşı bağırıp çağırmak değildir sadece ona isyan. Peygambere isyan demek, peygambere aykırı hararet etmek, tersine hareket etmek demektir. Yani peygamber hayatına, peygamber örnekliğine, peygamber mesajına karşı ilgisiz kalmak, peygamberle ve peygamberin getirdikleriyle ilgilenmemek, peygamberin hayat programına rağmen kendisine hayat programı çizmek demektir. Yani peygamber ne derse desin, ne getirirse getirsin fark etmez yine kendi bildiğince bir hayat yaşamaya yönelmek demektir. İşte peygambere isyanın manası budur.

Onlar peygambere isyan ettiler, kafa tuttular, Peygambere de-ğer vermediler. Peygamberi kulluk örneği kabul etmediler. Onun gibi olmaya, onun gibi yaşamaya, onun gibi inanmaya, onun gibi Allah’a teslim olmaya yanaşmadılar. Hayat programlarını peygambere sormadılar. Peygamberi kullukta örnek almadılar, peygambere rağmen, peygamberin kendilerine getirdiği hayat programına rağmen kendilerine hayat programı çizdiler de:

Allah da onları gittikçe artan bir tutuşla tutuverdi. Yani kahir bir kabzayla, şedit bir kapışla onları yakalayıverdi. Kaçmaları ne mümkün ki kaçsınlar?

Peki buraya kadar Âd'ın, Semûd'un, Firavunların ve benzerlerinin başlarına gelenleri anlatmakla Allah ne dedi bize? Buraya kadar anlatılanlarla Allah bize şunları söyledi: "Ey kullarım! Sizler sizden öncekilerin başlarına gelenleri görmediniz mi? Benimle savaşa tutuşan, Bana ve elçilerime kafa tutan, Bana kulluğa ve Benim istediğim hayatı yaşamaya yanaşmayan öncekilerin başına gelenleri sizler görmediniz mi? Ne yaptılar onlar? Nasıl bir hayat yaşadılar ve sonuçları ne oldu? Ne oluyor size? Ne yapmaya çalışıyorsunuz? Bütün bunları ben size ne için anlatıyorum? Sizler ne yapmaya çalışıyorsunuz? Niye ibret almıyorsunuz bu hadiselerden? Size olan rahmetim gereği bu kadar ibret levhasıyla sizi uyardığım halde niye hâlâ aynı yanlışlarınıza devam ediyorsunuz? Neyinize güveniyorsunuz?

Yoksa sizler de, "onlar güçsüzlerdi, onlar dağınık toplumlardı, Allah onlarla baş edebilmiştir. Ama şu anda düzenli ordularımız var, yeraltı-yerüstü filolarımız, tanklarımız, zırhlarımız var. Bizler şimdi Bir-leşmiş Milletleri oluşturduk. Nato'yu kurduk. Artık Allah bizimle başe-demez" diyerek kendinizde güç, kuvvet görüyorsunuz da, ondan mı Rabbinizle, Rabbinizin yasalarıyla savaşa kalkışıyorsunuz? Kendinizi bir şey zannederek mi Rabbinizin yasaları yerine kendi yasalarınızı hakim kılmaya çalışıyorsunuz? Gerek bu âyetlerin geldiği dönemin kâfirlerine, gerekse asrımız kâfirlerine Rabbimiz böyle sesleniyor.

"Ey insanlar! Unutmayın ki tarih boyunca helâke uğrayan toplumlar teknolojik yönden, ekonomik yönden zayıf oldukları için helâke uğramış değillerdir. Helâk sebebi bu değildir. Aksine helâk sebebi in-sanların Benim tarafımdan kendilerine verilen dünya güçlerine dayanarak, Benim tarafımdan kendilerine lütfedilen imkânlarına, saltanatlarına güvenerek kendilerini Benden ve Benim dinimden müstağni sa-yarak kendi hevâ ve hevesleri istikâmetinde bir hayat yaşamalarıdır. Beni, peygamberimi, kitabımı yok farz ederek hayat programlarını kendileri yapmaya kalkışmalarıdır. Bana ve dinime rağmen bu dünyada dilediklerini yapabilecekleri zannına kapılıp, kendilerini bir şey zannedip, gururlanıp, gerçek güç kaynağına kafa tutmalarıdır. İşte helâk sebebi budur."

Şimdi de öyle diyor değil mi bu müstekbirler? "Artık insan çağ atlamıştır. Artık önceki dönemler kapanmış, insan rüştünü ispat etmiştir. Artık insan kendi kendine yeterli olduğu, kendi kendine ayakta durabileceği, kendi sistemini kendisi yapabileceği bir bilince ulaşmıştır. Artık insanın Allah'a da, Allah'ın kitabına da, Allah'ın elçisine de, Allah'ın hayat programına da ihtiyacı kalmamıştır," diyorlar. Allah bilgisi olmadan kendi bilimlerimizle de biz

hayatımızı yaşayabiliriz, di-yorlar. Allah bilgisi, vahiy yerine putlaştırdıkları bilimi ikâme edebileceklerini iddia ediyorlar. Göreceğiz bakalım ne yapabilecekler? Bugüne kadar yapabildikleri hiçbir şey yok. Bundan sonra ne yapabileceklerini göreceğiz.

Peki tarihte herkes mi yalan saydı bu Hâkka'yı? Herkes mi ya-lanladı bu Karia'yı? Hayır. Herkes böyle yapmadı. Bakın bir örnek su-nayım burada size, diyerek Rabbimiz tarihî bir örnek verecek:

11-12. "Ey İnsanlar! Su taştığı vakit, size bir ibret olmak üzere, anlayışlı kulaklar anlasın diye süzülen gemide, sizi Biz taşımışızdır."

"Sular tâğutlaşınca, azgınlaşınca, haddi aşınca, her tarafa do-lunca, Biz sizleri câriye de taşıdık. Hamelnaküm fil câriye. Biz sizi bir câriyede taşıdık." Câriye gemidir, onu Nebe' sûresini tanımaya çalışır-ken söyledim. İşte Nuh (a.s) döneminde tüm yeryüzü kâfirleri helâk edilirken, o gemide taşınanlar inananlardı. Neden? Tüm yeryüzü kâfirleri helâk edilirken bu gemide kurtardıklarını neden kurtardı Allah? Niye anlatıyor bunu Rabbimiz bize? Bunu şunun için anlatıyor: Yani eğer sizler de tâğutlaşan, azgınlaşan, Allah'la savaşa tutuşan, Allah'ın hayat programını reddeden bu toplumda dalgalar halinde sizi yok etmeye yönelen toplumun küfründen, inkarından, ilhadından kurtulmak istiyorsanız, bu küfür dalgalarının boğucu etkisi altında boğulmamak istiyorsanız, o zaman sizler de gemiye binenlerden olmak zorundasınız. Sizler de peygamber safında yer almak zorundasınız. Allah düşmanlarından ayrılmak zorundasınız. Allah'a Allah'ın istediği biçimde kulluk yapanlardan olmak zorundasınız demek için, bizi intibaha, uyanıklığa dâvet etmek için anlatıyor Rabbimiz. Bakın diyor ki:

"Size bir tezkira, bir öğüt olsun, size bir nasihat olsun diye an-latıyoruz bunları. Yani Biz burada size önceki toplumlardan kimilerinin helâk olmasına karşın kimilerinin de kurtulduklarını haber veriyoruz ki, bundan siz öğüt alasınız, ibret alasınız, aklınızda kalsın. Yani aklınıza çakılsın kalsın, zihninize kazınsın kalsın, hafızanızdan, belleğinizden hiç çıkmasın diye anlatıyoruz, bir de:

Bir de belleyecek, öğrenecek kulaklara bellek olsun, kulaklara küpe olsun, kulaklara çakılı kalsın, kulaklara kazınıp dursun, kulaklarınızda çınlayıp dursun diye biz bunları size anlatıyoruz," diyor Rab-bimiz. Meselâ elektriğin tehlikeli olduğunu elektriği anladığımızdan bu yana farkındayız ve hiç unutmuyoruz değil mi? Hele hele eğer gözümüzün önünde birilerinin elektrikle oynarken bir gaflet, bir dikkatsizlik sonucu yanıp kömür olduğunu görmüşsek hiç unutmayız bunu değil mi? Bizim için bir ibret, bir ders, bir tezkira olmuştur artık o. İşte tez-kira budur. İşte İslâm'ın bizden istediği tezkira budur. Yani öğrenmişsek, tehlike boyutunu aşacak hiçbir harekette bulunmayacağız demektir. O kadar dikkat edeceğiz ki, bu örneğin dışına çıkmadan kendimize program çizeceğiz.

Evet, bu olayı anlatmamızın gayesi insanlar için bir hatırlatma ve hakka kulak verip geçmiş olaylardan öğüt-ibret alanlar onu bellesin ve gereği ne ise onu yapsın, kaybetmeyip ilerisi için yararlansın diyedir. Katade'ye göre vâiye; "Allah'ın emrini anlayan ve onun kitabından işittiğinden faydalanandır." Rabbimiz bu milletlerin kıssalarını ve başlarına gelen azabı anlatarak Rasulullah'a (s.a.v.) isyan hususunda bu ümmeti onlara uymaktan men etmektir. Onun içindir ki yüce Allah a-yeti *"Belleyici kulaklar onu bellesin."* sözüyle sona erdirdi.

Hâkka'yı, kıyâmeti anlatacaktı Rabbimiz. Ama bakın buraya kadar tarihten Hâkka'ya karşı müspet ve menfî tavır takınanlardan ör-nekler sunarak bu işi kabule bizi hazırladıktan sonra Rabbimiz artık şimdi kıyâmeti, Hâkka'yı anlatmaya başlayacak. Bizim için o kadar merhametli ki Rabbimiz, o kadar cennetimizi istiyor ki, öncekiler gibi peşin bir fikirle onu reddetmememiz için önce örneklerle uyarıyor, sonra da anlatacağını anlatıyor. Şimdi kıyâmetten söz edecek. Ama bildiğimiz söz dizimine uygun bir biçimde akademik bir makale türünde bir anlatım olmayacak bu. Allah'a yakışan biçimde kullarının tümünün anlayabileceği biçimde bir anlatım. Yani sadece elit tabakanın değil, herkesin anlayabileceği bir üslûpla Allah kıyâmeti anlatmaya başlıyor:

13-15. "Sur'a bir üfürüş üfürüldüğü, yer ve dağlar kaldırılıp bir vuruşla birbirine çarpıldığı zaman, işte o gün olacak olur, kıyâmet kopar."

Sûr'a bir üflenecek ki, farklı bir üfleme, bilinmeyen bir üfleme. Sûr'u da bilmiyoruz, Sûr'a üfleyeni de bilmiyoruz, üfleneni de bilmi-yoruz. Ama bilmesek de, anlamasak da Rabbimiz haber verdiği için haber verildiği şekliyle aynen iman ediyoruz. Öyle bir üflenecek ki Sû-r'a. Ne olacakmış o zaman?

Dağlar ve yeryüzü kaldırılıp sanki birbirine öyle çarpılacak ki, öyle birbirine vurulacak ki. Üstünde yaşadığınız yeryüzü ve dağlar bir-birine vurularak dehşetle öyle bir sarsılacak ki. Yeryüzü sallanıp çalkalandığı zaman. Hani çuvalın içine bir şeyler korsunuz da yerleşsin diye şöyle bir çalkalarsınız ya, işte arzda dağlar da böyle bir çalkalanmayla çalkalandığı zaman. Arzın ve dağların sallanmasıyla beraber kıyâmet gerçeğiyle karşı karşıya geldiğiniz zaman. Ondan habersiz, ondan gafil bir hayatın içine gömülmüş bir durumdayken ansızın o sarsıntı beyinlerinizde patladığı zaman.

Bir gün gelip şu üstünde yaşadığınız arz ve dağlar çok şedit bir sarsıntıyla sarsılacak. Şu anda sizi üzerinde barındıran şu yeryüzü bir gün gelecek Rabbini dinleyecek ve bu uysallığını terk edecek. Bir gün gelecek arzınız da, ayınız da, güneşiniz de, yıldızlarınız da, semânız da, malınız-mülkünüz de, gücünüz, saltanatınız da, paranız, servetiniz de her şeyinizle birlikte yok olacaksınız! Yeryüzünün sallanmasıyla başlayan bir süreç sonrası bir gün gelecek hesap vermek üzere Allah'ın huzuruna gideceksiniz! Bir gün gelecek bu hayatınız son bulacak.

“İşte o gün olacak olacaktır. O gün gerçekleşecek olan gerçekleşecektir.” Zaten ilk başta Allah’ın dediği buydu. Rabbimizin sûrenin ilk başındaki uyarısı buydu. Ne demişti Rabbimiz sûrenin başında? “Hâkka, nedir o Hâkka? O Hâkka’nın ne demek olduğunu sen nereden bileceksin? Dinle, onu sana ben anlatayım” demişti. “Kıyâmet kopacak!” demişti ve iş buraya kadar uzadı. Biraz önce belirttiğim gibi bizi ruhen bu işi kabule hazırladı Rabbimiz. Yani önümüze farklı bilgiler koydu Allah, sonra da dedi ki: “Sûr’a bir üflenecek ki, dağlar, taşlar, arz birbirine öyle bir vurulacak ki, artık reddettiğiniz, gelmez dediğiniz, olmaz dediğiniz, inkar ettiğiniz, beklediğiniz, hele bir gelsin bakalım dedikleriniz o günde olacak ki, işte o gün olacak olacaktır.”

Öyleyse bizler de hem kendimizi, hem de çevremizdekileri bu âyetlerin haber verdiği kıyâmetle, kıyâmetin hesabı-kitabıyla uyarmak zorundayız. Bakın Rahmân olan Rabbimiz merhameti gereği yarın olacakları bugünden haber veriyor. Bize acıdığı için ısrarla bizi uyarıyor. Öyleyse bizler de bu âyetlerle hem kendimizi, hem de başkalarını uyaralım. “Ey insanlar! Ey akrabalar! Ey arkadaşlar! Yapmayın! Etme-yin! Ey insanlar! Gelin Hâkka’ya kulak verin! Gelin Hâkka’yla ilgilenin! Gelin kıyâmeti hesaba katın! Gelin Allah’ın dediği gibi yaşayın! Gelin kendi kendinizi cehenneme atacak bir hayatın adamı olmayın!” diye insanları uyaralım.

Bir atom bombası, bir hidrojen reaktörü, bir tank, bir füze karşısında birçok devletler savaştan el-etek çekip teslim sancağını çekerken, aynı insanları âhiretle uyardığımız zaman bir tek günahı bile terk etmediklerini görüyoruz. Belki de biz uyarıyı güzel yapmıyoruz da ondandır. Belki de Hâkka’yı güzel bir biçimde anlatamadık bu insanlara. Çünkü Hâkka’yı tanımayanların, kıyâmeti tanımayanların onu tanıtmaları mümkün değildir. Öyleyse önce biz kendimiz tanıyalım bu âyetleri. Biz kendimiz inanalım, biz kendimiz uyarılalım bu âyetlerle, ondan sonra da insanları uyaralım inşallah.

İnsanın aklını başından alacak, yüreğini hoplatacak, dağları, taşları her şeyi tuz-buz edecek o sarsıntıyla yeryüzü sallandığı zaman. Bilelim ki o kıyâmet saati ona hazırlıksız olan kimselere ansızın gelecektir. Zira kendileri kıyâmetin geleceğinden gafil bir şekilde dünyaya dalmış, onu hatırlarından çıkarmış ve böylece lüzumsuz şeylerin peşine takılmış insanlar için elbette kıyâmet ansızın gelecektir. Kıyâmete inanmayan ve onun hazırlığı içinde Allah için bir hayat yaşamayan insanlar, onun kopmasına yakın bir dönemde alâmetler belirdiği zaman bile uyanmayacaklar, o zaman bile oyun ve oynaşlarını sürdüreceklerdir. Onun için şuurları yerinde değilken, haberleri yokken kıyâmet gelip onların tepelerinde patlayacaktır. Artık ondan sonra pişman olma ve geriye dönme imkânı da kalmayacaktır.

Peki neler olacakmış o gün? Bakın o gün olacaklardan birkaç görüntü, olacaklardan bazıları şöylece gündeme getiriliyor. Semânın değişik bir boyut kazandığı, kazanacağı, arşın değişik bir biçim aldığı, alacağı anlatılıyor:

16-18. "Gök yarılır; o gün düzeni bozulur. Melekler onun çevresindedirler; o gün Rabbinin arşını onlardan başka sekiz tanesi yüklenir. Ey insanlar! O gün siz huzura alınırsınız, hiçbir şeyiniz gizli kalmaz."

O gün sema paramparça olmuş, çatlamış, yarılmıştır. Ortadan mı bölünmüş, kenardan mı dağılmış, yoksa âşığın bağrı gibi mi yarılmış? Yoksa susuz kalan toprağın yarılması gibi mi? Bilmiyoruz ama inanıyoruz ki o gün semâ paramparça parçalanacak. Ama artık semâ Vahiye olacak, yani değişmiş olacak, pörsümüş, eskimiş, sarsılmış, kapılar oluşmuş ve melekler bu kapılardan inmeye başlamış olacak. Hesap-kitap dönemi, ellerinde insanların amel defterleri olduğu halde bu kapılardan Allah'ın melekleri inmeye başlayacaktır.

Biz buna, konum değişmiş olacak diyoruz. Sanki bugün dünya, kâinat imtihan konumunda. Yarın imtihan dönemi bitecek. Karne dönemi, imtihan sonuçlarının ilân dönemine geçilecek. İmtihan kartları mı, amel defterleri mi? Ama en iyisi Kur'an'ın deyimi ile söylersek kitaplarımız gelecek, kitaplarımızla karşı karşıya geleceğiz.

Melekler de onun etrafı üzerinde toplanmışlardır. Yani semânın şakkında, parçasında, ötesinde, berisinde, arşı taşıyanların altında. İşte böylece o gün meleklerin de yerlerini alacakları anlatılıyor. Veya bir başka sûreden anladığımız kadarıyla melekler de amel defterlerini taşıyarak yerlerini alacaklar. Daha?

O gün Allah'ın arşını onların üstünde sekiz melek taşıyacak, ya da kendi üstlerinde sekiz grup melek taşıyacak. Abdullah b. Abbas ve Dahhak'a göre bundan maksat sekiz sıra melektir. Bunların sayılarını Allah bilir. İbn-i Zeyd diyor ki: "Burada zikredilenler, Arş'ı taşıya-cak kadar güçlü kuvvetli olan sekiz tane melektir. Arş'ı yüklenen meleklerin halen dört olduğu, ahirette ise sekiz olacağı, Rasûlullah'tan rivayet edilmiştir. Rasulullah (s.a.v.), Arş'ı yüklenen meleklerin büyüklüğünü beyan ederek şöyle buyurmuştur: *"Allah'ın meleklerinden, Ar-ş'ı yüklenen melekler hakkında size konuşmam için bana izin verildi. Şüphesiz ki onlardan birinin kulağının yumuşağı ile omuzu arasındaki mesafe yedi yüz yıllık mesafe kadardır."* (Ebu Davud, Sünne: 18; Ahmed b. Hanbel, Müsned: 1/92-94)

Bu semâniye sekiz melektir. Çünkü Rasulullah, "bugün dörttür de, kıyâmet günü sekiz olacaklardır," diyor. Bilmiyoruz dört melek ne taşır? Bu arş hani şu bildiğimiz Kürsi'nin üstündeki arş mıdır, yoksa hesap-kitap döneminde Allah'ın kurulmasını emrettiği, emredeceği bir arş mıdır, bilmiyoruz. Ya ne anlatır bunlar bize öyleyse? Bunlar bize şunu anlatır: Yarın gök yarılacak, arz birbirine vurulacak, dağlar delik deşik edilecek. Yani öyleyse nedir anlatılan?

Burada anlayabildiğimiz o ki, güç anlatılıyor, güçlü anlatılıyor. Mutlak güç ve kudret sahibi anlatılıyor. Teslim olmamız, önünde saygıyla eğilmemiz, kendisine kul olmamız, arzularını mutlak yerine getirip iradelerimizi kendisine teslim etmemiz gereken Allah anlatılıyor. Yani Allah'a teslimiyet anlatılıyor. İşte kendisine teslim olmanız gereken, yasalarını uygulamanız, kendisine kulluk yapmanız, çektiği yere gitmeniz gereken Allah böyle güçlü, böyle kuvvetli bir Allah'tır, deniliyor.

Meselâ adam öyle Amerika âşığı, öyle Japonya hayranı ki, Amerika'ya ya da Japonya'ya gidiyor, gezip geliyor oraları ve dönüşte öve öve bitiremiyor. Aslında orada yapılan şeylerin ne olduğunu belki tam anlamıyla bilmiyor. Ama öyle köle ki adam, efendilerinin hayatında gördüğü şeylere bayılıyor. Baygın baygın anlatmaya başlıyor. "Efendim işte adamlar öyle müthiş şeyler icat etmişler ki! Öyle müthiş şeyler bulmuşlar ki! Ne o? Ya işte bir şey var adamın elinde, cebinde, yazıyor, çiziyor, siliyor, topluyor, çıkarıyor! Müthiş bir şey!" İşte şu bi-zim onlardan belki birkaç ay geç tanıdığımız, tanıştığımız hesap makinesi. Onu anlatmaya çalışıyor adam sitayişle. Ne olacak? Adam ka-fayla da yapıyor ya hesabı. Hz. Adem'den beri hesap yapılıyor dünyada. Bu alet çıkmadan önce hesapsız mıydı insanlar? Şöyle bastın mı yapıyor, böyle bastın mı siliyor, çarpıyor, ediyor.

İyi tamam anladık kolaylık sağlıyor, zaman tasarrufu sağlıyor da, o zaman şunu sormamız gerekecek: Bu tür aletlerle hayatımız kolaylaşacak, zamanımız artacak da peki bu arta kalan zamanı nerede kullanacağız? Bu aletlerle tasarruf ettiğimiz zaman içinde ne yapacağız biz? Bu zamanı nerede kullanacağız? Yani bir müslüman dis-koya gitmeyeceğine göre, genelevde onu tüketmeyeceğine göre, kal-dırımlar seni beklemediğine göre, televizyon yular vurmadığına göre, ya da kulluğa harcamayacağına göre kazandığın zamanı ne yapacak-sın ki? Öyle değil mi yani? Hani bir Çin atasözü vardır. Çinlinin birisine demişler ki, "yakında öyle ulaşım vasıtaları çıkacak ki, bir günde alınan mesafeleri üç dakikada alacağız." Çinli düşünmüş ve sormuş: "İyi de o zaman arta kalan zamanı neyle dolduracağız?" Bu teknolojik aletlerle zamandan sağladığımız tasarrufları nerelerde kullanacağız? Eğer TV karşısında kullanacaksak, eğer gıybet peşinde, kaldırım çiğnemede, çeyiz peşinde, kulluk dışında kullanacaksak, eminim ki bu zamanı o teknolojik şeylerin yokluğuyla yapacağımız işlerde kullanmamız daha hayırlı olacaktır.

Adam diyor ki, "ya bildiğiniz gibi filan değil! Amerika'da her şey çok farklı! Her şeyleri mükemmel! İşte kitapları şöyle, eğitimleri böyle, çarşıları, pazarları, askeriyeleri böyle, eğitimleri, hukukları, yasaları, yolları, parkları, plajları, sinemaları, operaları, şöyle." O kadar büyütmüş ki gözünde. Öve öve bitiremiyor adam. Peki arkasında ne var bu cümlelerin? Ne demeye getiriyor

adam bunları? Ne diyecek sonunda? Sonunda şunu diyecektir adam: “Arkadaş, işte Amerika kendisine kulluk edilmeye lâyık bir ülkedir. Lafı dinlemeye, örnek alınmaya lâyık bir ülkedir. Orası ne yapıyorsa alınır. Onlar ne derse yapılır. Yani gerçekten aklı eriyor adamların. Kafası çalışıyor. Efendi bir ülkedir, lider bir ülkedir Amerika. Bilimsel çalışmaları düzgün, filmsel uğraşları düz-gün, çocuğa bakışları, eğitim anlayışları, hukukları, sosyal ve siyasal yapılanmaları, köpek sevgileri, arabaya meftun oluşları düzgün, düzgün, düzgün…” Tüm bu sözlerin sonunda ne diyor adamlar? Ne isti-yorlar? “Arkadaş, işte bu ülkeye kul olunur. Bu ülkeye uyulur. Bu ülke-ye teslim olunur. Bu ülkenin kanunları alınır. Bu ülkenin hukuku kapışılır. Bu ülkeye kölelik yapılır.” İşte dertleri budur adamaların. Sonunda bunu söyleyebilmek için diyorlar bu kadar sözü.

İşte Allah-u Zü’l-Celâl de sanki bizim idrakimizle kavrayabileceğimizin ötesinde bir şeyler anlatıyor bazen. Bizim aklımızın almayacağı, duyularımızla algılayamayacağımız şeylerden söz ediyor Rabbi-miz. Meselâ cennet tarif ediyor, cennetteki ırmaklardan, hûrilerden, gılmanlardan söz ediyor. Kıyâmet tarif ediyor, kıyâmet esnasında akılların almayacağı hadiselerden söz ediyor. Hiç aklımızın almayacağı arştan, kürsîden, semavattan söz ediyor. Bütün bunlar ne anlatır bize? Bütün bunlar bize Rabbimizin büyüklüğünü, Rabbimizin gücünü, kudretini anlatır. İşte Rabbiniz bu kadar azamet ve kudret sahibidir. İşte siz böyle bir Allah’ın kullarısınız. İşte siz böyle bir Allah’a teslimsiniz. İşte siz böyle kulluğa lâyık bir Allah’a kulluk yapmaktasınız. İşte böyle bir Allah’a teslim olunur. İşte böyle bir Allah’a kulluk edilir. İşte böyle bir Allah’ın yasaları uygulanır. İşte böyle bir Allah’ın çektiği yere gidilir. İşte böyle bir Allah’ın hukuku uygulanır. İşte böyle bir Allah’ın hatırı her şeyden üstün tutulur.

Rabbimin kendi gücünü, rubûbiyetini, ulûhiyetini ortaya koyduğu tüm bu âyetleri karşısında ben sadece küçüldükçe küçülür, ezildikçe ezilir, acizliğimi, basitliğimi anlar, basitliğimi kavrar ve yüce otorite karşısında boyun bükerim, ama o en güçlüyle beraber olmanın, en güçlünün safında olmanın, en güçlüye kul-köle olmanın şuurunu ve zevkini yaşarım. Hani birisi öyle diyordu: Nasıl ki çocuk yeni doğduğunda, âciz bir bebekken, aczinin tam farkında olduğu bir dönemde baba, ana ve çevresindekiler tarafından el üstünde tutulur değil mi? Ama biraz büyüyüp de: Ben de yiyebilirim! Ben de yürüyebilirim! Ben de koşabilirim! Ben de oturabilirim! Ben de yapabilirim! Ben de kazanabilirim! Ben de karnımı doyurabilirim demeye başladıkça, kendisinde bir varlık hissetmeye başladıkça burnu şeyden kurtulmuyor değil mi?

İşte Allah karşısında insanoğlu da böyledir. Allah karşısında küçüklüğünün, basitliğinin, farkında olursa, Allah karşısında acziyeti-nin şuurunda olursa, “ya Rabbi ben güçsüzüm, güçlü sensin! Allah’ım ben kusurluyum, mükemmel sensin! Allah’ım ben fakirim, zengin sen-sin! Ya Rabbi ben kulum, sahibim sensin! Ya Rabbi ben muhtacım, doyuran sensin! Ya Rabbi

ben muhtacım, varlığım sendendir! Elim, ayağım, malım-mülküm, hayatım, mematım sendendir!” derse, Allah karşısında aciz bir bebek teslimiyetinde bulunursa, Allah onu el üstünde tutacak, her şeyden koruyup kollayacaktır. Ama insan Allah karşısında kendisini bir şey zannederek, Allah karşısında kendisinde güç kuvvet görerek: “Ben de yapabilirim! Ben de tutabilirim! Ben de kanun yapabilirim! Hayatımı ben de düzenleyebilirim! Çocuğumu ben de eğitebilirim! Kendimi ben de koruyabilirim! Hayatımı ben de düzenleyebilirim!” demeye kalkarsa işte onun da burnu bir şeylerden kurtulmayacaktır elbette.

Ya o “alttaki meleklerin üstünde arşı taşıyan özel melekler var” demektir bunun manası veya “başları üzerinde arşı taşıyan melekler var”, veya “ayakları üstünde arşı taşıyan melekler var” demektir. Arşı taşıyan sekiz melekten söz ediliyor ama sekiz melek mi, sekiz grup melek mi, sekiz cins melek mi, bunu bilmiyoruz. Ama Rabbimiz böyle buyurduğu için aynen iman ediyoruz. Kur’an’ın başka yerlerinden öğreniyoruz ki, bunlara hamele-i arş deniyor. Arşın hâmili, arşın taşıyıcısı melekler.

O gün insanlar Allah’a arz olunur. İnsanlar Allah’a arz olunurlar veya o gün insanların amelleri Allah’a arz olunur, ya da insanlara amelleri arz olunur. Bütün insanlara bütün yaptıkları arz olunur da hiç kimseye hiçbir şey gizli kalmaz. Yaptığı tüm amellerini karşısında bu-lur insanlar. Yani dünyada, yaşadıkları hayatta neler yapmışlar, neler etmişlerse hepsine muttali olurlar. Allah’ın affettikleri de mi arz olunur? Hani Allah dünyada kimi günahları affetmiştir, kimi günahlarımızı defterden silivermiştir. Anlayabildiğimiz kadarıyla onlar değil burada arz olunanlar.

Evet, ey insanlar, kıyamet gününde sizler, yaptıklarınızın karşılığını almak için melikler meliki Allah’ın huzuruna çıkarılacaksınız. Tüm sırlarınız ortaya çıkmıştır. O’ndan gizli değildir. İlmiyle sizi kuşatmıştır. Şüphesiz Allah, gizli açık her şeyi bilen ve herkese yaptıklarının karşılığını zerre miktarı haksızlık etmeden verecek olandır. Ama genel bir kaide vardır ya:

“Kim zerre kadar iyilik yapmışsa onu görür. Kim de zerre kadar kötülük yapmışsa onu görür.”

(Zilzal 7)

Kim zerre kadar iyilik yapmışsa onu görür. Kim de zerre kadar kötülük yapmışsa onu görür. Zerre kadar küçük de olsa, az da olsa Allah kimsenin amellerinden gafil değildir. Allah yapılan amellerin tü-münden haberdardır. Zerre kadar da olsa kimsenin amelini Allah zayi etmeyecektir. Çünkü o gün adalet günüdür. Adaletin ve hakkın ikame edildiği gündür. O gün hiç kimseye haksızlık yoktur. Yani o gün hiç kimseye, hiçbir varlığa en küçük bir adaletsizlik ve zulüm yapılmayacaktır.

O mânâda bütün yaptığımız, ettiğimiz şeylerin tamamı defterde karşımıza gelecek, diyoruz. İşte o gün defterlerin arz olunmasına, kitapların açılmasına göre insanlar iki grup olacaklar.

Olanlar, yani kitabını sağından, sağ tarafından alacak olanlar. Kitaplarına sağları indirilecek olanlar.

Olanlar. Yani kitapları sollarından tutuşturulacak, kitapları sollarından indirilecek olanlar.

Tabi İnşikak'ta:
"Ama amel defteri kendisine arkasından verilen kimse"
(İnşikak 10)

diye anlatılıyordu ki, bu ikincinin içindedir.

Kitabını arkasından alanlar, kitabı arkasından tutuşturulanlar. Yani dünyada ben kitabımı arkamdan almak istiyorum diye bir hayat yaşayıp sonunda kitabı arkasından verilenler var ya. Burada "kitabı sol taraflarından verilenler" denirken, İnşikak'tan okuduğumuz bu â-yette de "arkasından verilenler" deniyor. Aslında bu ikisi birdir. Yani kitabını solundan alanlarla arkalarından alanlar birdir. Anlayabildiğimiz kadarıyla kitapları sollarından verilenler bundan memnun olmayıp, onu sollarından almamak için ellerini arkalarına atacaklar da bu defa zorla arkalarından verilecek. Çünkü biliyorlar ki sollarından verildi mi işleri bitiktir. Onun için sollarından almak istemeyecekler de zorla arkalarından kitapları tutuşturulacak. Ne korkunç bir manzara değil mi?

Amel defterinin sağdan ya da soldan verilmesinin anlamı şudur: Aslında bunu dünyada belirleyen biziz. Yani dünyada yaptıklarımızla, yaşadığımız hayatla bunu biz kendimiz belirliyoruz. Ben kitabımı yarın sağımdan almak istiyorum diyerek bir hayat yaşayan kişi kitabını sağından alacak, ben de solumdan almak istiyorum diyerek bir hayat yaşayan kimse de solundan alacaktır. Ya da kitabını sağından alacak ameller işleyen kişi sağından alacak, solundan alacak biçimde amel işleyenler de solundan alacaklar. Çünkü sağdan ya da soldan verilecek bu kitabı dolduran biz kendimiziz. Biz yanımızdaki bizim kitabımızın yazıcısı, amellerimizin tespit edicisi olan meleklere akşama kadar yazdırıyoruz. Bir amel işliyoruz ve eğer bu amel sağdaki meleğin yazması gereken cinsten bir amelse hemen ona dönüp diyoruz ki: "Haydi bak, sana lâyık bir amel işliyorum! Bunu sen yaz!" Sonra bir amel daha işliyoruz ve bu defa da soldakine diyoruz ki: "Bu da sana lâyık bir amel! Haydi sen de şunu yaz!" diyoruz. Akşama kadar bir ona dönüyoruz, bir buna dönüyoruz. "Sen bunu bunu yaz! Sen de şunu şunu yaz!" diye bir ona bir buna, bazen ikisine birden, bazen ayrı ayrı amellerimizi yazdırıyoruz. Bir ömür boyu, gecesiyle-gündüzüyle sürekli meleklere amellerimizi yazdırıyoruz.

İşte bu yazdırdığımız ameller insan ölünce bir çizgi ile kapatılacak, sonra geriye bir bakılacak. Adam eğer arkada bir şeyler bırakmışsa, meselâ salih bir evlat bırakmışsa, gerçekten faydalı bir ilim bırakmışsa, hayırlı bir çığır açmış veya şer bir çığır açmışsa onlarınki kapatılmayacak. Ne zamana kadar? O çığırlar kapatılana kadar. O salih evlat ölene kadar. Ya da salih amelleri bitene kadar. O ilim unutulana kadar onların defterleri devam edecek. Yani onların defterlerine iyi ya da kötü ameller gelmeye devam edecektir. Bunlar istisnâî bir durum. En'âm sûresinde şöyle buyrulur:

"Bizim elçilerimiz asla kusur etmezler. Hangi konuda? Ne sizi belâlardan koruma konusunda, ne sizin amellerinizi tespit etme, ne sizi kontrol etme, ne de sizin ölüm zamanınızı unutup ihmal etme konusunda zerre kadar kusur etmezler. Rabbiniz onlara ne emretmişse, nasıl emretmişse aynen onu uygularlar. Ne kendileri geç kalırlar, ne de ölen kişiyi geç bırakırlar" diyordu ya, işte burada da anlatıldığına göre kişi ölünce melekler kapanış çizgisini çekecekler, kapanış bilançosunu hazırlayacaklar, kâr-zarar hesabını yapacaklar, raporları sunacaklar.

İşte bu ilk belirlemelere göre bakılacak. Eğer kişi bu ilk belirlemelere göre cennetlikse, cennetlik gibi görünüyorsa, cennete gitme özelliği taşıyorsa, onun defteri sağından verilecek. Veya bu ilk belirlemelere göre adam cehennemlik gibi görünüyorsa onunki de solundan verilecek. Ama tabi bu ilk belirlemelere göreki durumdur. Daha henüz arkasında bıraktıkları gelmedi. Henüz onlar belli değildir. Melekler bilmez onu. Daha hesap-kitap tamam olmadı yani. İlk belirleme bu. Ona göre de solundan veya sağından verilecek.

Bu defterin sağdan, ya da soldan verilmesi, ya da alınması in-sanın kendi elindedir. Çünkü defterimizi yazan biziz. Yani yazan meleklerdir ama yazdıran biziz. Öyle değil mi? Meselâ daktiloyla bir sayfa yazı yazsanız, sonra da "bu yazıyı kim yazdı?" diye sorsalar. "Bunu daktilo yazdı" der misiniz? Veya "bunu kalem yazdı" der misiniz? "Bunu ben yazdım" dersiniz, değil mi? Kalem yazdı ama siz yazdınız. Daktilonun tuşlarına siz bastınız, daktilo da yazdı. Ama bunu siz yazdınız. İşte bizim amellerimizin tespiti konusunda melekler tıpkı bir daktilo, ya da bir kalem gibidirler. Biz yazıyoruz, ama melekler yazıyorlar. Melekler yazıyorlar amellerimizi ama biz yazıyoruz, biz yazdırıyoruz. Melekler tıpkı elimizdeki kalem gibi, ya da daktilonun tuşları gibidir. Bir amel işliyoruz, o ameli işleyen biziz ve meleklere diyoruz ki yazın bunu, onlar da yazıyorlar. İşte dünyada yarın defterini sağından almak üzere ameller işleyenler, hayatlarını buna göre yaşayanlar, defterlerini sağından alacak biçimde amellerle dolduranlar, yarın defterlerini sağından alacaklar. Ama defterlerini sollarından veya arkalarından almak isteyenler, hayatlarını buna göre yaşayanlar, defterleri sollarından verilecek ameller işleyenler de sollarından alacaklar. İşte kitabını sağından ve solundan almayı böyle anlıyoruz.

Yani kişinin bunu niye bana sağdan verdiniz veya niye soldan verdiniz? diye itiraz etmeye hakkı olmayacak. Çünkü öyle istiyor. Kendisi yazdırdı bunları. Bunu belirleyen insanın bizzat kendisidir. Sağındaki meleklere: "Yaz! Yaz! Yaz!" diyen, "şimdi sen yaz! Şimdi de sen yaz!" diyerek onların yazabilecekleri amelleri işleyen kendisidir.

Hani Nasrettin Hocanın şöyle bir hikayesi vardır. Hoca bir gün merkebiyle birlikte bir yolculuğa çıkar. Yolda giderken, merkebin âdetidir yoldaki pislikleri koklamaya başlar. Hoca da onun kokladıklarını torbaya toplar. O koklar hoca toplar, o koklar hoca toplar ve nihâyet hoca torbayı doldurur. Sonra varacakları yere varınca torbayı merkebin boynuna takar ve der ki: "Al! Bunu yemek zorundasın! Çünkü sen kokladın, ben topladım! Sen kokladın ben topladım!" İşte bizim amellerimiz, bizim defterlerimiz de aynen böyledir. Biz kokladık, melekler topladı. Biz işledik o amelleri melekler de yazdı. Yarın bize de denecek ki, "al bakalım, bu defter senindir, sen yaptın biz de topladık, sen kokladın biz de topladık, sen yaptın biz de yazdık. Şimdi bunu kabullenmek zorundasın."

İşte bu ilk belirleme. Meselâ bir imtihan yapıldı ve imtihanın sonunda kazananların listesini pencereye, kaybedenlerin listesini de duvara astılar. Adam eğer imtihanı kaybetmişse penceredeki listede kıyâmete kadar kendi ismini arasa bulamayacaktır değil mi? Niye? Çünkü imtihanı kazanarak kendi ismini oraya yazdırmadı ki! Yani ken-di yaptığı şey sebebiyle yazıldı oraya ya da buraya. İşte aynen bunun gibi, ben defterimi solumdan alacağım diye bir hayat yaşayan kişi ke-sinlikle yaptıklarından ötürü defterini sağından alamayacaktır.

Allah adildir, hatta Rabbimiz hesabı bizim lehimize düşünerek yapar. Yani hiç eksiler artıyı götürmediği gibi, artılar eksiyi götürür bir mizanı vardır Rabbimizin. Yani bir tek artı yaptın mı katsayı farklıdır niyetine göre. Bazen 100, bazen 700, bazen 7000, bazen 30000, onu ancak Allah bilecektir. Ama kötülüğün katsayısı birdir. Kötülüğü bazen 1 ile çarpar, bazen 0 ile çarpar, bazen de yok farz ediverir onu Rabbimiz. Allah katında iyilik ve kötülüğün katsayısı farklıdır. Rabbi-miz ne kadar da merhametlidir bizim için değil mi? Hatta bakın bir a-dam bir günah işlemeye niyet edip azmetse, ama sonra da Allah korkusundan, âhiret endişesinden dolayı onu yapmaktan vazgeçse, onun karşılığında bir sevap verilecektir. Eğer ihmalinden dolayı veya vakit imkân bulamadığı için bu kötülüğü yapmaktan vazgeçse, ona herhangi bir günah da yazılmayacaktır.

İşte biz kitabını sağından solundan alanları böyle anlıyoruz.

Sanki milyarlarca insan sıraya girmiş milyarlarca melek te sıraya dizilmiş, işte hesabı önce görülenler cennete önce gidecek, sonraya kalanlar da, hesabı

gecikenler de en sonra gelecekler demenin anlamı yoktur. Halbuki Allah serîu'l hisab'tır, hesabı süratli görendir. Hatta bu toplama, bu iş bizim için kolaydır diyor Allah. Yani Mekke'de ölenin hesabı erken görülecek de, Kanada'da ölen geç mi gelecek? Hayır, Allah böyle birden dürüverecek yolu, arzın arasını kesivereceğiz, diyor Allah. Böyle şak olarak birden geliverecek.

19-20. "Kitabı sağından verilen "Alın, kitabımı oku-yun, doğrusu bir hesaplaşma ile karşılaşacağımı umuyordum" der."

Kitabını sağından alanlar, kitabı sağından verilenler, yani kitabına sağından erişenler, kitabını sağdan elde edenler diyecekler ki: "Hey! Bakın! Okuyun kitabımı! Alın bakın benim kitabıma!" Gerçekten müthiş bir sevinç, müthiş bir coşma. Sınıftan geçme değil bu. Okulu bitirme, mahkemeden berat, hapishaneden kurtulma, polisi atlatma, maliyeciyi diskalifiye, ölümden, müebbet hapisten kurtulma değildir bu. Cehennemden kurtuluş ve cenneti kaybetmekten kurtuluş sevincidir bu. Adam bağıracak sevinçle, coşkuyla: "Hey! Bakın! Bakın benim kitabıma! Okuyun! İşte benim kitabım!" Sevinç gösterileri arasında iftiharla herkese gösterecek kitabını.

"Kitabımı alın okuyun" mealindeki söz, onun son derece se-vinçli olduğunu gösterir. Çünkü amel defteri sağından verilince, ken-disinin kurtuluşa erenlerden ve nimete nail olanlardan olduğunu anlar da bunu başkalarına göstermek ister ki onun elde ettiği bu nimete başkaları da sevinsinler.

Diyecek ki, "ben zaten hesaba çekileceğimi zannediyordum. Dünyadayken ben bunun zannı içindeydim." Şüphe anlamına bir zan değildir bu. Bu tür zan, Kur'an'da var. Meselâ bakın Rabbimiz Bakara sûresinde gerçek mü'minleri anlatırken onların vasıflarından birisini şöyle ortaya koyuyor:

"Onlar öyle kimselerdir ki, her an Rabblerine kavuşacaklarını ve ona döneceklerini bilirler."

(Bakara 46)

Onlar her an Allah'la karşı karşıya geliverecеğine inanan mü'-minlerdir. Hani bir şehre gidersiniz de orada çok sevdiğiniz bir arkadaşınız olur. Günün birinde o şehre gittiğiniz zaman her köşeyi dönüşünüzde onunla karşılaşıverecek gibi olursunuz değil mi? Ha şu köşeyi dönerken, ha bu sokaktan geçerken karşınıza ha çıktı, ha çıkacak gibi beklersiniz değil mi onu? İşte burada anlatılan mü'minler de Allah'la ha karşılaştılar, ha karşılaşıverecekler. Allah'la her an karşı karşıya gelivereceklerine inanan insanlardır bunlar.

Demek ki buradaki zan, iman manasına gelen bir zandır. Halbuki Türkçe'deki zan bundan biraz farklıdır. Hani zannederim şöyle, zannederim böyle şeklindeki ihtimal zannı değildir bu. Yani kişinin kesin olduğuna inandığı bir şey. Meselâ kapıdan çıkarken zannederim babamla karşılaşacağım! gibi bir

zan düşünün. İşte Allah'la karşı karşıya gelivereceği zannı taşıyan insan. Allah'la ha karşılaştım! Ha karşılaşacağım! Zannı içinde, ümidi içinde bulunan insan. Nasıl yani? Adam kapıdan çıkarken Allah'la karşı karşıya gelivereceği zannında. Müşteriyle beraber olunca, kadın elini uzatınca, ya da yemek yerken, ya da yatarken, ya da kalkarken, yerken, içerken, yani hayatının her bir biriminde, zaman ve mekan diliminin her kesiştiği noktada, her hâ-lükârda Allah'la karşı karşıya gelivereceği zannında, imanında ve şu-urunda yaşayan insanlar.

İşte Bakara'nın anlattığına göre bunlara, böyle yaşayan insanlara namaz kolay gelirmiş. Peki ne anlıyoruz bundan? Yani ne demektir bu? Anlayabildiğimiz kadarıyla bu ölüm demektir. Yani bu insanlar şöyle yaşarlarmış: "Ha şimdi ölüyorum! Ha biraz sonra ölüyorum! Ha şu köşeyi dönerken! Ha bu lokmayı yutarken! Ha bu sözü bitirmeden öleceğim!" zannıyla yaşamaktır bu. Kesin bilgi değildir bu. Hem kesin, hem de öyle değil, bir zandır yani.

Yani gerçek mü'minler Allah'la karşı karşıya gelivereceklerini zannedenler. Ne zaman öleceğini bilmez ki adam! Ha şimdi! Ha biraz sonra! Ha şu köşeyi dönerken! Ha öbüründe! Ne zaman öleceğini bilmediği, bilemediği için bunu hep canlı ve hatırda tutma anlatılıyor. Yani mü'minler cennete bir karış yakın yaşarlarken kâfirler de cehenneme bir karış uzakta yaşarlar. Yani ölüm geliverdi mi, işte cennet ve işte cehennem.

Bakın buradaki zan da işte bu manada bir zandır. Buradaki zan da, iman manasına kullanılmış. Kıyâmet günü hesap kitap dönemi kitabını eline alan mü'min aynen böyle diyecektir:

"Ben zaten böyle bir hesap ve kitapla karşı karşıya geleceğimi zannediyordum!"

diyecek. "Yani kesinlikle böyle bir günle karşı karşıya geleceğimi biliyordum! Ben bugünün bilinci içinde yaşıyordum! Bugün ha geldi, ha gelecek bunun bekleyişi ve şuuru içindeydim! Bunun zannı içindeydim! Ben hesaba çekileceğimin şuurundayım! Ben bunu bek-liyordum! Ben bunu kabulleniyordum! Ben buna inanıyordum! Ya da ben dünyada o hesap üzere yaşıyordum! Onunla hayatımı programlı-yordum! Ben hesaba çekileceğim, diye yaşıyordum! Hangi konuda? Her konuda." Yâni mü'min Rabbi hakkında güzel zanda bulunmuş ve güzel amel işlemiştir. Münâfık ise Rabbi hakkında kötü zanda bulunmuş ve kötü amel işlemiştir. Ve mü'minin Kur'an'da geçen zannı kesin bilgi, kâfirin zannı ise şüphe manasındadır. İşte bakın diyor ki mü'-minler; "Biz dünyada iken ahiretten gafil olarak değil, aksine bir gün Allah'ın huzurunda hesap vereceğiz bilinci ile yaşadık."

21-23. "Artık o, meyveleri sarkmış, yüksek bir bahçede, hoş bir yaşayış içindedir."

Artık o razı olacağı bir hayata gitmiştir. Artık o razı olacağı bir hayatın içindedir.

Cennette hoşnutluk içindedir o mü'minler. Razı olacakları bir cennet hayatı içinde Rabblerinin ağırlamasıyla ağırlanacaklardır. Onlar için orada razı olacakları, hoşnut olacakları büyük bir ağırlanma vardır. Orada Allah'ın sonsuz lütfuna ve ebedî ağırlamasına gidiyor o mü'minler. Orada mahrumiyet yoktur. Orada hastalık, dert, sıkıntı yoktur. Orada hoşlanılmayan hiçbir şey yoktur. Orada rıza, hoşnutluk ve mutluluk vardır. Orada Allah'ın nîmetlerinin insanın yüzüne, içine, kalbine, benliğine sinmesi vardır. Yani orada Allah'ın nîmetlerinin eseri insanın yüzünde, gözünde ve tüm benliğinde hissedilecektir. Sevinciniz yüzünüzde, gözünüzde, halinizde ve tavırlarınızda etrafa taşacaktır. Yani onları görenler her taraflarından bu nîmetlerin sevincinin aktığını hissedecek. Cennette Rabbinizin sizi hoşnut emek için hazırladığı nîmetlerin eseri her halinizden görünür biçimde sevindirileceksiniz. Süslenip ziynetlendirilecek, ikram olunacaksınız. Cennet sizinle özdeş olacak. İçinize, dışınıza sinecek ve tüm zerrelerinizde etkisini gösterecektir. Allah'ın rahmeti sizi çepeçevre kuşatacak ve Allah'ın nîmetleriyle iç içe olduğunuzu her an hissedeceksiniz de bütün bunların Rabbinizden geldiği şuuru içinde Rabbinize karşı sürekli bir hay-ranlık ve şükran duygusu içinde olacaksınız.

Mü'minler orada razı olacakları bir hayatı yaşayacaklar. Orada onlar için canlarının çektiği, gözlerinin zevk alıp lezzet duyduğu şeyler vardır. Cennette insanın zevkine keder verecek, gözünü ve bediî zevkini yok edecek hiçbir şey yoktur. Cennet nîmetleri içinde insanın burun kıvırma, iştahsızlık veya beğenmeme gibi herhangi bir şey yoktur. Beğenerek arzu içinde onlardan istifade edeceğiz. Hani damak zevki mi başka zevkler mi her şey var orada. Ama tabii fıtraten kötü olan şeyler de istenmeyecektir.

İşte cennetteki razı olacağımız, hoşnut olacağımız bütün bu nîmetler içinde biz sevdiğimiz Rabbimizin rızasını, Rabbimizin hoşnutluğunu birlikte yudumlayacağız. Hem nîmetin kendi güzelliği hem de onu bize sunan Rabbimizin güzelliği, O'nun bizden bizim de O'ndan razı oluş güzelliğimiz o nîmetlere kendilerine can atma özelliği kazandıracaktır. Çünkü dünyadayken zaten mü'minler Allah'tan razı olmuşlardı. Allah'tan ve Allah'tan gelenlerden razı olmuşlardı. Din adına en güzelini, hayat adına en güzelini, hayat programı ve sistem adına en güzelini, hukuk, eğitim, kanun, kazanç, eşya, ev tefrişi adına en güzelini Allah'ınki bilmişler, Allah'ınkinden hoşlanıp razı olmuşlardı. Hayatlarını hep Allah'a sorarak yaşamışlardı. Allah'ın razı olmadığı, Allah-tan izin almadıkları şeylerden nefret etmişler, uzak durmuşlardı. Hayat

programlarını insanlardan veya toplumdan almaya, Avrupa'dan, Amerika'dan, İsviçre'den, Fransa'dan almaya kalkışmamışlardı. Sadece Allah'ınkilerden razı olmuşlar, kulluklarını sadece Allah'a yapmaya çalışmışlardı. Onlar böylece Allah'tan razı olunca, Allah da onlardan razı olmuştu. İşte Allah, razı olduğu kullarına razı olacakları bir hayatı sunuyor.

Yüksek, yüce, ulvî cennetlerdedir o. Yüksek cennettedirler on-lar. Dereceleri yüksek, ya da kadr-u kıymetleri yüksek cennettedirler onlar. Bu yükseklikle mekan yüksekliği kastedileceği gibi, derece, şan, şöhret, mertebe, makam, mevki yüksekliği de kastedilmiş olabilir. Ahkâf sûresinde bu husus şöyle anlatılır:

"İşlediklerinden ötürü herkesin bir derecesi vardır. Herkese işlediklerinin karşılığı ödenir. Kendilerine haksızlık yapılmaz."

(Ahkâf 19)

Ne iyilerin iyilikleri, ne de kötülerin kötülükleri asla karşılıksız kalmayacaktır. Dünya hayatında yaptıklarından, işlediklerinden ötürü herkesin amellerine karşılık dereceleri vardır. Cennette cennetlikler içinde, cehennemde cehennemlikler içinde dereceler vardır. Cennetin de, cehennemin de dereceleri vardır. Cennetin ve cennetliklerin dereceleri kademe kademe yukarı doğru yükselirken, cehennemin ve cehennemliklerin dereceleri de aşağıya doğru derecelenmektedir. Dereceler, ameller karşılığıdır. Cennetliklerinki mükâfat ve nîmetlerin ar-tırılması türünde bir derecelendirilme iken, kâfirlerinki de azabın artması türünde bir derecelendirilmedir.

"Kutûf" Koparılmış ve toplanmış meyve manasına gelen kıtf kelimesinin çoğuludur. Veya kutûf, katf'ın çoğuludur. Katf, üzüm salkımı gibi koparılıp toplanan meyve demektir. Rivayete göre kul, ayak-ta veya oturarak veya yatarak o meyveleri ağzıyla ağacından alır. Hattâ kişi yattığı yerden bile o meyveleri koparabilecektir.

O cennetin devşirilmeye hazır meyveleri vardır. Meyveleri hemen devşirilmeye hazırdır. Yani yenileceği şeyler daha çiçekte değil, çağlada değil, ya da solgun değil, çürük değil. Hani birisine diyorsu-nuz ki: "Yarın sizin bahçeye kiraz yemeye geliyoruz!" Adam diyor ki: "Olmaz! Şu anda kirazlar daha olmadı! On gün sonra gelin! Kirazlar olgunlaşınca gelin!" Ohoo! On gün bekleyeceğiz. Veya "üzümler şimdi koruk, bir ay sonra gelin" der, değil mi adam? Bir ay bekleyeceğiz, çok uzun iş. Halbuki cennettekiler öyle değil. Kiraz mı istedin? Hemen. Ayva mı istedin? Hemen. Cafcaf, cifane, cürsüm mü istedin? Hemen hazır. Ne istersen hemen. Hiç bekleme yoktur. Tabi hep bildiğimiz şeyler değildir orada bize ikram edilecek olanlar. Hiç bilmediğimiz, görmediğimiz, tatmadığımız şeyler de ikram edilecektir orada ve şöyle denilecek:

24. "Onlara şöyle denir: "Geçmiş günlerde, peşinen işlediklerinize karşılık afiyetle yiyiniz içiniz."

İşte bu cennet sizin dünyada yapmış olduğunuz amellerinize karşılık, geçmiş günlerinizde işlediğiniz güzel amellerinize karşılık size sunulmuş bir cennettir, nîmettir, yiyin afiyetle. Görüyor musunuz Rabbimizin rahmetini? Ne kadar hoş bir münasebet, ne kadar hoş bir mukabele değil mi? Allah da buyurur ki: "Ey kullarım! Siz kazandınız bu cenneti! Siz amel işlediniz! Siz çalışıp çırpındınız! Siz kendiniz dünyada işlediğiniz amellere karşılık kazandınız bu Cenneti!" Yani kullarının başına kakmıyor Rabbimiz. "Haydi haydi hiçbir şey yapmadınız! Yatıp yatıp geldiniz de bu Cenneti size Ben veriyorum!" demiyor da, "siz çalışıp çabaladınız da karşılığında bu Cenneti elde ettiniz!" diyor. Kur'an'ın pek çok yerinde Rabbimizin bu ifadesini görüyoruz. İşte işlediğiniz amellere karşılık elde ettiğiniz Cennet, işte amellerinizle kazandığınız Cennet gibi ifadeleri çokça görüyoruz Kur'an'da. Böylece Rabbimiz bize değer veriyor, bizi onore ediyor ve bize rahmetiyle muamele ediyor.

"İslâf" karşılığı veresiye olarak önceden sunup takdim etmektir. Onun için dinen de selef, başka bir deyişle selem ismi verilen muameleye denir ki, "para peşin, mal veresiye" olmak üzere yapılan bir alışveriş, daha doğrusu veriş alıştır. Mal bilinir, müşteri de sağlam olursa, bu durumda parayı peşin veren tüccar için bunda kazanç daha çok olur. Burada "peşin verdikleriniz" buyurulmakla hem bu mânâya, hem *"Ve Allah'a güzel borç verenler"* (Hadîd:18) mânâsına, hem de büyüğe bir şey takdim etme ve ona hizmet etmedeki büyük istifadeye işaret buyurulmuştur. Bunlar ise darlık zamanında yapılamaz. Çünkü darda bulunan kimsenin veresiye veya hediye verecek hali o-lamayacağı gibi, bunu yapmaya zaman da yoktur. Onun için buyuru-luyor ki geçmiş günlerde, yahut bugünkü derdin bulunmadığı, durumun uygun, başların sağ ve esenlikte olduğu boş ve uygun günlerde - ki bu günler, dünyada ölümden veya hastalık ve bela gelmeden önceki fır-sat günleridir. Bunun da en güzeli gençlik çağıdır- o gün yüce Allah'ın şöyle buyuracağı rivayet olunmuştur: *"Ey dostlarım! Dünyada size ben çoğu zaman bakardım, benim yolumda dudaklarınız susuzluktan kurumuş, gözleriniz içine çökmüş, karınlarınız kasıklarınıza geçmiş. Bugün artık yiyin için, o geçmiş günlerde takdim edip sunduklarınıza karşılık"*[1][1] İşte bunlar o Hâkka'dan, o dehşetli günden böyle murada ererek kurtulacaklardır."

O halde bütün bu âyetler karşısında şunu hiç bir zaman unutmayacağız ki cennete amellerle girilecektir. Cennet amellerle kazanılacaktır. Amele dönüştürülmemiş mücerret bir iman, cenneti kazanmaya yetmeyecektir. Ama şunu da ifade edelim ki, sadece amelle de cennete girilmez. Amelle beraber Rabbimizin rahmeti de olmalıdır. Rabbimizin rahmeti de O'nun bizden istediği salih amellere koşmamız ve o amelleri işlerken de O'nun rızasına uygun niyet

taşımamızla, ya-ni Allah için muttakî olmakla, tüm hayatı Allah için yaşamakla mümkün olacaktır. Rabbimizin razı olacağı bir hayatı yaşamakla mümkün olacaktır. Çünkü Rabbimiz kitabının her bir bölümünde bizden bunu istemektedir. Kitabının her bir bölümünde sürekli Rabbimiz "Bana kul olun" diyor. "Benim istediğim şekilde yaşayın, Beni razı edin" diyor. "Benim size gönderdiğim, Benim razı olduğum hayat programını yaşayın" diyor. Allah'a, Allah'ın istediği biçimde kulluk yapmadan Allah'ın bizim adımıza gönderdiği hayat programını uygulamadan, o programdan razı olmadan, hayatı Allah adına yaşayan muttakî kullar olmadan Allah'ın rahmetine ermek mümkün değildir. Allah'ın rahmetine lâyık olmadan da cennete ulaşmak mümkün değildir.

Orada razı olunacak bir hayat, hoşnut olunacak bir hayat vardır. Burada üzerinde durulması gerek bir konu var. Toplumsal bir belâ, belây-ı âmm. Allah korusun da müslümanında da, müslüman geçineninde de, hacısında da, hocasında da, erkeğinde de, kadınında da, belki biraz daha fazla, materyalistinde de, ateş perestinde de var olan bir tip belâ bu. Ne o? İstikbal endişesi, yarın endişesi. "Evladımın istikbali, karımın, kendimin istikbali" diyor adam. "Ya ölürüm, ya ölemem! Ne olur ne olmaz! Önümüzdeki günlerin ne getireceği hiç belli olmaz! Keşke bir emekli olsaydım! Keşke geleceğimi garanti altına alabilmek için filan yere, falan bankaya yatırsaydım! Keşke filan yere bağlasaydım! Oğlum olsaydı, yanında ölseydim! Kızım olsaydı yanında kalsaydım!" Hepsinin boş ve hikaye olduğunu âyet çok güzel anlatıyor.

Öyleyse doğumdan ölüme razı olacak bir hayat programınız olmalı, Rabbimizi razı edecek, Rabbimizden ve Rabbimizin programından razı olacak bir hayatımız olmalıdır. İşte en büyük derdimiz bu olmalıdır. Rabbimizden hep bunu istemeliyiz. Ama maalesef Müslümanların bugün en büyük derdi bu değil. "Ne yapsak ta istikbali garantilesek? Acaba kızıma piyano dersleri mi aldırsam? Acaba oğluma bilgisayar mı öğretsem! Yoksa şuradan çekler senetler mi alsam? Acaba paramı tek paraya bağlamayıp ta biraz altın, biraz mark, biraz dolar mı alsam? Ne olur ne olmaz, hiç belli olmaz, hangi devlet batar? Hangisi yükselir? Veya acaba kendime diploma mı bulsam? Belki ya-rın lâzım filan olur" diyor adam. İstikbal endişesi diye bütün bunlarla ısrarla adam istikbalini öldürmeye çalışıyor.

Meselâ Almanya'da bunun çok güzel örnekleri vardır. Adam 28 senedir orada, oğlu da orada, kızı da orada. Niye gitmiş adam o kâfir diyarlarına? İstikbal endişesiyle gitmiş. Hem kendisinin hem de çoluk-çocuğunun istikbalini kurtarmak için gitmiş. Ama ne yazık ki hem kendi istikbalini, hem de çoluk-çocuğunun istikbalini öldürmüş. Pek çoğu oğlundan, kızından ümidini kesmiş. Oğlu da kızı da bir Hris-tiyandan farksız hale gelmiş. Ahlâk, namus, din, iffet yok, tamamiyle ne müslüman ne de Hıristiyan. Ne camiye yaramış, ne de kiliseye. Böyle cami ile kilise arasında ne yapacağını bilmeyen zavallılar. Güya

adam bunların istikbali için gitmişti oralara. Sırf o Almanya'da olduğu için çoluk-çocuğu mahvolmuş.

Ya şu anda bizler de öyle değil miyiz? Adam akşama kadar mı, sabaha kadar mı, öyle bir çalışma programı içinde ki, güya çoluk-çocuğunun istikbalini düşünerek yapıyor bunu, ama para kazanacağım, dükkanı ihmal etmeyeceğim diye aynı çocuğu yalnızlığa bırakıyor, başına gelemiyor, onunla ilgilenemiyor. Niye? Çocuğundan dolayı çalıştığını iddia ediyor adam. Bir taraftan çoluk-çocuğunun istikbalini kurtarmak için çalışırken, öbür taraftan onların dinî hayatıyla, eğitimiyle ilgilenemediği, onları Kur'an ve Sünnetle tanıştıracak zaman bulamadığı için, ihmali yüzünden onları helâk ettiğinin, öldürdüğünün farkında değil.

Burada çocuk terbiyesi ile alakalı bir hadis söyleyeyim. Tirmizî Cabir Bin Semure'den çocuk terbiyesi konusunda Resûlullah Efendimizden şunu nakleder:

"Allah'a yemin ederim ki, bir adamın çocuğunu terbiye etmesi, kendisi için kilolarca, tonlarca tasadduk et-mesinden daha hayırlıdır."

Bizlerse işin tam tersini uyguluyorduk. Gerçi niçin yaptığımızı bilmeden bir hayat sürdüğümüz bir gerçek. Yâni biz neden böyle yaşıyoruz, kim dedi de böyle yapıyoruz, bunu hiç düşünmüyoruz. İnsanlara bakın, çocuklarını daha iyi eğitmek, onların istikballerini düşünmek, bu dünyada rahat etsinler, cennet yataklarda yatsınlar diye tüm hayatlarını dükkana, paraya, pula, işe vakfetmek pahasına neler kaybettiklerini, neler ihmal ettiklerini bir düşünün. Sabah olmadan işe gi-denler, akşam olunca evlerine dönemeyenler, dönseler de dükkanın tezgahın işiyle dönmeye, o kafayla, o problemlerle dönmeye çalışanlar, dönünce koltuklarının altında bir paketle eve gelmeyi babalık sayanlar, ya da ütüsünden kahvaltısına, toz toprak alımı temizliğinden çamaşır bulaşık yıkamalarına kadar çocuklarına hizmet adına sadece bu görevleri bilen anneler babalar bir kere daha düşünsünler.

Eğer çocuklarının iyi bir terbiye alması, ahlâklarının Kur'an ve sünnet olması konusunda ciddi bir eylem adamı olurlarsa bilsinler ki bu onlar için tonlarca tasaddukta bulunmaktan daha hayırlı olacaktır. Daha çok kazanmak, biraz daha kazanıp fazlaca tasaddukta sadaka vererek hayırda bulunmak isteyenler bir daha dinlesinler. Bir müslü-manın duasının konusunu söylediler. Adam sürekli şöyle dua ediyormuş: "Ya Rabbi, beni daha çok zekat veren eyle" şeklindeymiş. Duydunuz mu böyle bir duayı? Yâni Allah'a dua ediyor, ben daha çok ze-kat vereyim ya Rabbi diye. Böylece Allah ona çok kırklar verecek, o bir tanesini zekat verecek.

Güya Allah'tan çok mal istemiyor. 39 u nasıl olsa bana kalacak diye kırkta bir zekat hesabıyla çok çok zekat vermeyi tahayyül ediyor. Heyhat, hani zekatın dışında bir infak imkânı da olacaktı. Kırk tane kazanınca bunun bir yarısı, hattâ bazen tamamı verilmesi gereken ortamlar yaşanacaktı. Öyle değil bey efendinin tavrı. Ya Rabbi bana çok zekat verme imkânı ver diyor. Oysa böyle çok zekat verme hırsına kapılan nicelerinin çocuklarını ihmal ettikleri bir gerçektir. Ya Kur'an öğrenmeye ya da hadis öğretmeye, ya Kur'an öğretmeye ya da hadis öğretmeye gidip geldiğimiz bir ortamda kuru yemişçilik yapan bir arkadaşın dükkanına uğramıştım. Allah rahmet etsin vefat etti. Dedim ki hayrola, gecenin bu saatinde niye halâ buradasın? Dedi ki, biraz daha kazanıp az daha fazla tasaddukta bulunsak iyi olmaz mı yani? İyi ama aynı hırs, aynı istek, aynı heyecanla biraz daha iyi Kur'-an sünnet öğrensek amel etsek, müslümanlara duyursak diye biraz daha Kur'an'a, biraz daha iyi müslüman olsak diye sünnete zaman ayırsak daha iyi olmaz mı? Yâni bunun yanında o da olsa ne haber dedim.

Söyleyin, tamam daha çok malı olanlar daha çok tasaddukta bulunsunlar güzel, ama daha çok malım olsun hırsıyla çabalayan insanların daha çok Kur'an bilgim, daha çok hadis bilgim, daha çok imanım, daha çok amelim, daha çok İslâm'ım, daha çok ihsanım olsun da ben daha iyi bir müslüman olayım, Allah'ı daha çok razı ederek cennette daha çok makamlar ve imkânlar elde edeyim dese ya müslümanlar. Allah'a yemin ederim ki bir adamın çocuğunu terbiye etmesi……."

Ne yapsın adam, kahrolası hanede çoluk çocuk derdi var. Ek-mek parası derdi var. Bu ekmek nasıl böyle kocaman bir ekmek miş ki bir türlü anlayamadım. İçine neler neler doldurdular da insanlar hâ-lâ dolmadı mübareğin içi. Tabi tek katıkla mı? Hattâ o ekmekler bazen katıksız yense daha sağlıklı bir hayat kaynağı olacak iken, insanlar onun içine her bir çeşidi doldurdular da doymuyorlar, doyamıyor-lar. İyi de peki ya bu sokağa salıverilen çocukların eğitimi ne olacak? Onlar yarın bize dert olmayacaklar mı? Onların terbiyesi konusunda birbirimizi ne zaman uyaracağız? Hâlâ daha çok kazanmak, hâlâ daha çok tasaddukta bulunmak öyle mi?

Demek ki sadece dünyada razı olmak değildir mesele. Öbür tarafta da razı olacağımız bir hayatı yaşamak zorundayız. Değilse Al-lah korusun:

25-29. "Fakat kitabı kendisine solundan verilen kimse: "Kitabım keşke bana verilmeseydi, keşke hesabımın ne olduğunu bilmeseydim; bu iş keşke son bulmuş ol-saydı, malım bana fayda vermedi, gücüm de kalmadı" der."

Amel defterini solundan alanlar, kitabı solundan tutuşturulanlar var ya, korkunç bir yıkılış içinde olacaklar. Çünkü artık kitap da ortaya konulmuştur. Dünya hayatındaki dosyaları, sicilleri ortaya konunca, tıraşları gözlerinin önüne inince mücrimler alelacele kitaplarına şöyle bir göz atarlar. Kitaplarının

içindekilerden, hesaplarının zorluğundan dolayı korkularından tir tir titremeye başlarlar. Çünkü o zalimler Rab-blerini tanımamışlar, Rabblerinin hayat programıyla ilgilenmemişler, hatta kendilerini Rabb bilmişler ve şimdi inkar ettikleri o Rabb onları bu tavırlarıyla, bu amelleriyle hesaba çekecek.

“Vah bize! Eyvah bize! Eyvah bana! Yazıklar olsun bana! Keşke bu kitabım bana verilmeseydi! Keşke hesabıma muttali olmasaydım! Keşke bu kitabımla benim aramda yıllarca mesafe olsaydı da onları görmemiş olsaydım! Bu kitap nasıl bir kitapmış ki, ne büyük gü-nahlarımı koymuş ne küçüklerini, hepsini sayıp tespit etmiş! Ne gizlide işlediklerimi koymuş, ne açıkta işlediklerimi koymuş, hepsini yazmış! Halbuki ben şunları şunları hiç kimsenin göremeyeceği ıssız bir ormanda işlemiştim! Şunları şunları önemsiz zannetmiştim! Ne büyük koymuş, ne küçük koymuş, ne gizli demiş, ne aşikâr demiş hepsini tespit etmiş” derler. Halbuki dünya hayatında zalimlerin haberleri yoktu hiçbir şeyden. Haram-helâl aramamışlardı hayatlarında. Zulmetmişler, haksızlık etmişler, inkar etmişler, duymazdan gelmişler, müs-tekbirce davranmışlardı. Ne yapmışlarsa tüm amellerini karşılarında buluyorlar. Amellerinden dolayı değerlendirilecekler şimdi.

Hani dünyadayken bu zalimler amellerimizden dolayı bizi değerlendirmeye çalışmıyorlar mıydı? Dosyalıyorlardı ya mü'minleri. Şimdi de onların dosyaları alabildiğine kabarıktır. Zulmettikleri insan sayısınca dosyaları kabarık olacak. Kimileri bir milyona zulmetmişse bir milyonluk bir dosya, beş milyona zulmedenlerin dosyaları beş milyonluk, tüm yeryüzü insanlığına zulmedenlerin dosyaları da o kadar kabarık. Dünyada Müslümanları dosyalamaya çalışan, Müslümanlara dosyalar hazırlayanlara orada dosyalar hazırlanmıştır. Dosyalar birer birer açılacaktır. Zulmettikleri insanların dosyaları, haklarını yedikleri insanların dosyaları, bombaladıkları insanların, aç bıraktıkları, sömürdükleri insanların dosyaları birer birer açılmaya başlamıştır. İşte bu dosyalar açıldıkça alçaklar kahrolacaklar ve diyecekler ki, “keşke bu dosyalara muttali olmasaydık.”

“Keşke bu iş son bulmuş olsaydı. Çünkü malım-mülküm de bana fayda vermedi. Gücüm-kuvvetim de kalmadı.” Mülküm, salta-natım, gücüm, kudretim, soyum ve makamım, bunarın hepsi benden alındı. Şimdi yanımda ne ordu var, ne de emirlerimi yerine getiren memurlarım. Elimde beni savunmaya yarayacak hiçbir delilim, hüccetim kalmadı. Şimdi ne yardımcım var, ne güven verenim; ne dostum var, ne destekleyenim.

“Keşke bu bir son olsaydı. Keşke ölümümüz bir son olsaydı, keşke unutulup gitseydik de dirilip bu hesap-kitapla karşı karşıya gel-meseydik. Ya da keşke şu anda bir ölümle karşılaşsaydık ta bu hesabın sonundan kurtulsaydık” diyecekler. Ah! Ölüm nerdesin? Ne olur gel de bizi bu durumdan kurtar, diyecekler. Ölümü çağıracaklar, ölüme dâvetiye çıkaracaklar, ölümü temenni

edecekler ama ölemeyecekler. Ölümün acısını her yandan hissedecekler ama ölemeyecekler. Hep ölümü yaşayacaklar ama bir türlü ölmeyecekler.

Evet, aslında böyle bir bedbahta göre ölümden daha kötü bir şey olmadığı halde onu temenni eder. Çünkü o bu durumu, tatmış olduğu ölümden daha kötü ve acı görür. Böyle bir insan için dünyada en sevmediği şey ölüm olduğu halde ahirette ölüp bir daha dirilmemeyi isteyecektir. Fakat bu da mümkün olamayacaktır."

Dikkat ediyor musunuz, zalimler ölüm istiyorlar. İstedikleri şey yok olmak, helâk olup gitmek. Kendilerini bir an olsun içine gömüldükleri bu dayanılmaz azaptan, bu perişanlıktan kurtaracak bir ölüm istiyorlar. Ölümle bu durumdan kurtulmak istiyorlar. Kendilerine Kur'-an'ın başka yerlerinde anlatıldığına göre denilecek ki: "Hayır hayır! Siz böyle kalacaksınız! Siz cehennemde kalacaksınız! Siz azabın için-de unutulacaksınız! Ölümle kurtuluş yok! Sizin için ölmek yoktur artık! Ölümü temenni ettiren bir azabın içinde ebediyen kalacak ve unutulacaksınız! Sizin için sizi bu azaptan kurtaracak ölüm yoktur. Sonsuza dek ölümü temenni ettirecek bu azabın içinde kalacaksınız. Çünkü sizler dünyadayken bunu istediniz! Biz kitabımızı solumuzdan alacağız, biz cehenneme gitmek istiyoruz, biz cehennem istiyoruz diye bir hayat yaşadınız. Halbuki dünyada size hak gelmişti. Size Allah'ın âyetleri gelmişti. Allah sizi bundan haberdar etmişti. Size Allah'ın elçileri, Allah'ın uyarıları gelmişti. Size kitap gelmişti, peygamberler gelmişti. Siz haktan haberdar edilmiştiniz, ama siz bu hakkı sevmiyordunuz. Siz Allah'tan gelen Hakka burun kıvırıyor, İslam'ı beğenmiyordunuz. Siz Allah'ın istediği hayatı değil keyfinize göre bir hayat yaşamayı yeğliyordunuz.

30-33. "İlgililere şöyle buyurulur: "Onu alın, bağlayın. Sonra cehenneme yaslayın. Sonra onu boyu yetmiş arşın olan zincire vurun Çünkü o, yüce Allah'a inan-mazdı."

Suçlu onunla, hareket edemeyecek şekilde sarılır. Abdullah b. Amr b. el-Ass, bu zincirin uzunluğu hakkında Rasulullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmektedir: "Rasûlullah (s.a.v.) kafa tası gibi bir şe-ye işaret ederek şöyle buyurdu: *"Şayet bunun gibi bir parça, beş yüz yıllık mesafede bulunan gök yüzünden yere gönderilecek olsa gece olmadan buraya ulaşır. Fakat bu* (cehenneme asılan) *zincirin başından aşağıya doğru atılacak olsa onun dibine varmadan önce gündüz, kırk yıl aşağıya doğru inmeye devam eder."* (Tirmizi, Cehennem: 6; Ahmed b. Hanbel, Müsned: 2/197)

Çünkü o, azîm olan Allah'a inanmıyordu. Allah'a, Allah'ın istediği biçimde iman etmiyordu. Bilelim ki Allah'a iman, Allah'ın istediği biçimde bir imandır. Allah'a iman, Allah Kur'an'da kendini nasıl tarif ettiyse öylece bir imandır. Allah kitabında kendisini hangi sıfatlarla muttasıf olarak tanıtmışsa, o

sıfatların sahibi, hangi sıfatlardan münezzeh olarak anlatmışsa o sıfatlardan münezzeh olarak imandır. Kur'an'da kendisini bize tanıtan Allah, dünya işini bilmeyen, dünya işine karışmayan, hukuku bilmeyen, eğitimden anlamayan, ekonomiden habersiz olan, kullarının siyasal yapılanmalarını, hayat programlarını bilmeyen, dünyayı yaratıp kendi köşesine çekilen ve "ne haliniz varsa görün, nasıl bilirseniz öylece yaşayın" diyen bir Allah değildir.

Veya hayatın bazı bölümlerine karışan ama öteki bölümlerinde yetkilerini birilerine devreden bir Allah değildir. İbadet konularında kendini söz sahibi ilân edip muamelat konularında, hayatın öteki alanlarında başka tanrıların egemenliğini yasallaştıran bir Allah değildir. Yeryüzünde kullarının hukukunu bilmeyip, hukukla ilgilenmeyip bu yetkiyi bir kısım hukuk tanrılarına devreden, ekonominin prensiplerinden anlamayan ve ekonomiyi bir kısım yeryüzü ekonomi tanrılarına devreden bir Allah değildir. Yeryüzünün idaresini bilmeyen ve kullarının hayat programlarını, sosyal ve ekonomik yasalarını belirleme konusunda bir kısım siyasal yeryüzü tanrılarına yetki veren bir Allah değildir. Hayatımızın bazı bölümlerinde başkalarına da kulluk etmemize, başkalarının yasalarını da uygulamamıza ses çıkarmayan uyuşuk bir Allah değildir. Hatta kullarının kendisinden başkalarını dinlemeleri, kendisinden başkalarına itaat etmeleri konusunda onları soğanın dişisinden bile kıskanan bir Allah vardır Kur'an'da. İşte böyle bir Allah'a inanacağız ki mü'min olacağız. İşte o, böyle bir Allah'a da inanmamıştı.

34. "Yoksulun yiyeceği ile ilgilenmezdi."

Fakirin yemeğini ona yedirmezdi o. Miskinin bizzat kendisine ait olanı kendisine vermeye teşvik etmezdi. Yani o yemek zaten o miskinin hakkı iken, onun kendi hakkını ona vermezdi. Onun hakkını ona yedirmezdi. Halbuki o yedireceği yemek onun kendisinin değil, bizzat o miskinindi. Ona yemeğini yedirecek ve yedirirken de: "Al kardeşim! Bu benim değil senindir! Ben şu anda sana benim olan, bana ait olan bir şeyi değil, senin kendinin olan bir şeyi veriyorum. Bu senin hakkındır. Bu benim malımın içinde sana verilmek üzere Allah'ın hakkıdır. Allah bunu sana verilmek üzere vermiştir. Al hakkını da, beni bu sorumluluktan kurtar" demek zorundaydı. Ama öyle yapmadı. Ne kendisi o miskinlerin hakkını onlara verdi, ne de başkalarını bu konuda teşvik etti. Tabi kendi elinde olanları Allah'ın fakir kullarına yedirmeye yanaşmayan birisinin başkalarını bu konuda teşvik etmesi de düşünülemeyecektir. Böyle Allah'a inanmayanlar yoksulların, fakirlerin doyurulması konusunu başkalarına da hatırlatarak hayırlı bir işe sebep olamazlar. Yani Allah'a inanmayan birisinin, Allah'la arası iyi olmayan, Allah'la iyi bir ilişki içinde olmayan birisinin kullarla iyi ilişkiler içinde olması zaten mümkün değildir. Allah'a iman etmeyerek O'nun hakkına riâyet etmeyen birisi elbette kulların hukukuna da riâyet etmeyecektir.

Dikkat ederseniz Rabbimiz; "yedirmiyordu" yerine "teşvik etmi-ordu" buyurdu ki, teşvik etmeyenin durumu böyle olunca, iyilik etmeyen ve sadaka vermeyenin durumunun ne olacağına dikkat çeksin.

35. "Bu sebeple burada bugün onun bir acıyanı yoktur."

O gün orada onun için bir hamim de yoktur. Yani o gün ona açılacak sıcak bir kucak yoktur. Kimse ona sıcak bir kucak açamayacak, onunla ilgilenen, halini-hatırını soran kimsesi olmayacaktır. "Yahu ne âlemdesin? Başında bir sıkıntı mı var? Bir derdin mi var? Sana karşı yapabileceğimiz bir şey var mı?" diye ona sıcak bir kucak açacak kimsesi yoktur onun. Ne sözü dinlenecek, ne konuşmasına izin verilecek, ne de sözü dinlenecek bir şefaatçisi olacak onun. Tüm dostları, tüm arkadaşları kendi dertlerine düşmüşler, kimse onun halini, hatırını soramayacaktır.

Bugün onların artık konuşmayacakları, konuşamayacakları bir gündür. Kendilerine izin verilmez ki konuşup özür beyan etsinler. Ağızlarını açmalarına müsaade edilmez ki artık dünyada işledikleri suçlar konusunda özür dileyebilsinler. Peki hiç mi konuşamayacaklar? Hiçbir şey söyleyemeyecekler mi? O anlamda mı bu ifade? Anlıyoruz ki yani böyle ciddiye alınacak, değerlendirilecek bir konuşmadan yana olunmayacak onlar için. İtiraz edemeyecekler, özür beyan edemeyecekler.

36-37. "Günahkarların yiyeceği olan kanlı irinden başka bir yiyeceği de yoktur."

Günahkarların yiyeceği kanla karışık irindir.

38-40 "Görebildikleriniz ve göremedikleriniz üzerine yemin ederim ki Kur'an şerefli bir elçinin getirdiği söz-dür."

Kerîm olan bir elçinin sözüdür bu Kur'an. Sizin için hayat programı olan bu kitap, kerîm olan Allah'ın sözüdür. Gördüğünüz, görmediğiniz, bildiğiniz bilmediğiniz şeyler üzerine yemin olsun ki bu kitap vahiy yoluyla, Cebrâil aracılığıyla size indirilmiş Allah kelâmıdır. Rab-bimiz yeminlerle, te'kitlerle bu kitabın kendisinden olduğunu anlatıyor. "İnne" bir tekit, "lâm" da ikinci tekittir. Yemin üstüne yeminle, te'kid üs-tüne te'kidle diyor ki Rabbimiz: "Bu kitap gökyüzünün emini vasıtasıyla yeryüzünün eminine Benim tarafımdan indirilmiş bir kitaptır."

41-43. "O, şair sözü değildir; ne az inanıyorsunuz! Kahin sözü de değildir; ne az düşünüyorsunuz! Kur'an, âlemlerin Rabbinden indirilmedir."

"Bu kitap bir şair sözü, bir kâhin sözü değildir. Ne kadar da az inanıyorsunuz? Ne kadar da az düşünüyorsunuz?" diyor Rabbimiz. Mekke müşrikleri kendilerine böyle reddedilemeyecek bir berraklıkta Allah'ın kitabı gelince, "bu bir şair sözüdür, bu bir insan sözüdür, bu bir kâhin sözüdür, sihirdir,

büyüdür" dediler. "Biz bunu inkâr ediyoruz" dediler. Aslında inkâr edecekler de hainler, ama böyle inkârlarına bir haklılık kazandırabilmek için bu bir şair sözü, bir insan sözü olduğu için inkâr ediyoruz diyorlar. Halbuki daha önce ve o anda çevrelerinde yığınlarla şair, yığınlarla kâhin ve sihirbaz görüyorlardı. Şimdiye kadar acaba hangi şair, hangi kâhin, hangi sihirbaz o elçinin söylediklerini söyleyebilmişti? Hangi sihirbaz o peygamberin meydana getirdiği te-siri meydana getirmişti? Hangi insan bunun bir benzerini söyleyebilmişti? Hangi sihirbazın sihri gönüllerde bu kadar yer etmişti? Hangi sihirbaz toplumda böylesine bir inkılâbı gerçekleştirebilmişti? Aslında onlar da biliyorlar ki bu bir sihir değil ama reddedişlerini haklı çıkarabilmek için öyle diyorlardı.

Kur'an'ın değişik yerlerinde Rabbimizin tüm insanlığı bu kitabın bir benzerini meydana getirmeye dâvet ettiğini görüyoruz. "Eğer ciddiyseniz, Allah'ın berisinde, Allah'tan başka ne kadar şâhidiniz, ne kadar şühedanız, ne kadar yardımcınız varsa, yani inandığı dâvâya canını verecek kadar bağlı ne kadar şehidiniz, şâhidiniz varsa onların hepsini de toplayın! Allah'tan başka güvendiğiniz ne kadar yardımcınız, ne kadar putlarınız, ne kadar edipleriniz, şairleriniz, bilginleriniz, filozoflarınız, müdürleriniz, genel müdürleriniz varsa, veya size baş olacak, ayak olabilecek ne kadar yardımcınız, yardakçınız varsa hepsini çağırın da haydi örnek bir sûre getirin bakalım."

"Bu kitap bir şair sözüdür, bir kahin sözüdür diyorsanız veya bu kitabı Peygamber uyduruyor diyorsanız, bir insanın kendi başına, kendiliğinden yapabildiği bir şeyi diğer insanlardan, milyarlarca insan içinden herhalde bunu yapabilen bir insan daha çıkacaktır elbette. Öyleyse haydi bakalım birilerini çağırın da bunun bir benzerini getirin!" diyor Rabbimiz. Tarih içinde buna teşebbüs edenler olmuş, ama bugüne kadar kimse muvaffak olamamıştır.

O halde ey insanlar! Böyle kerîm olan bir meleğin peygambere getirdiği vahiyden nasıl şüphelenebilirsiniz? Nasıl oluyor da az evvelki badirelerden sizi atlatacak, sizi cehennemden kurtarıp, umduğunuz cennete ulaştıracak olan bu kitaba karşı böyle kayıtsız kalırsınız? Çünkü bu kitap âlemlerin Rabbi olan Allah'tan indirilmiştir.

44-47. "Eğer Muhammed, Bize karşı, ona bazı sözler katmış olsaydı, Biz onu kuvvetle yakalar, sonra onun şah damarını koparırdık. Hiçbiriniz de onu koruyamazdınız."

"Eğer Muhammed bize karşı bir yalan uydursaydı, bizim kendisine indirdiğimiz bu Kur'an'a kendisinden bazı sözler katsaydı, böyle bir yamukluğun içine girseydi, o zaman biz onu kuvvetle yakalar, onun şah damarını koparırdık" buyuruyor Rabbimiz. Kur'an'ın başka yerlerinde de görüyoruz ki, bu konuda peygamber bile olsa gözünün yaşına bakılmaz. Kur'an'ın başka bir yerinde de Rabbimiz şöyle buyurur: "Eğer sen böyle bir şey yapmış olsaydın senin dilini koparır, şah damarını keserdik." Allah'ın

yeryüzünde en sevgili kulu peygamber bile olsa bunu yapan, gözünün yaşına bakılmaz.

“Yoksa onlar, o müşrikler peygamberin yalan uydurduğunu mu iddia ediyorlar? Yoksa kendi uydurduğu bu sözleri Allah’a izafe ederek O’na karşı yalan uydurdu mu diyorlar? Yani onlar Allah hiçbir şey indirmemiştir, Allah zaten bir şey indirmez, Allah hayata karışmaz, Allah bizim hayatımıza karışmaz, bize vahiy gönderip bizden bir şeyler istemez. Allah bu dünyayı yaratmış, bizleri yaratmış ve sonra da bizi kendi halimize bırakmıştır. Bildiğiniz gibi keyfinize göre yaşayın” demiştir. Hal böyleyken, Allah bize bir şey indirmemişken, “ey Muhammed! Bunu sen kendin uyduruyor ve utanmadan bir de bunları bana Allah vahyediyor diyerek, kendi yalanlarını Allah’a izafe etmeye kalkarak, Allah’a iftira ediyorsun mu diyor bu adamlar? Seni yalancılıkla ve Allah’a iftira etmekle mi suçluyorlar?”

“Peygamberim! Eğer gerçekten bu kâfirlerin iddia ettikleri gibi sen böyle bir konuda Allah’a yalan iftirada bulunmuş olsaydın mutlaka senin o kalbini mühürler, dilini koparır, beynini damgalar ve bu Kur’-an’ı sana unuttururduk. Onu senin kalbinden söküp alırdık. Senin va-hiy kaynağını kesip kuruturduk.” Tehdidi görüyor musunuz? Peki kime yapılıyordu bu tehdit? Allah’ın yeryüzünde en çok sevdiği kuluna ve peygamberine değil mi? Öyleyse Allah’a yalan uyduranların vay haline! Allah demediği halde Allah böyle diyor demek sûretiyle, ya da dediklerini demedi biçiminde gizlemek sûretiyle Allah’a yalan iftirada bulunanların vay haline!

Eğer peygamber böyle bir şeye teşebbüs etseydi sizden hiçbiriniz de onu koruyamazdı. Hiçbiriniz onu Allah’ın cezasından koruyup kurtaramazdınız. Bakın Ahkâf sûresinde de bizzat peygamberin dilinden konunun şöyle ortaya konulduğunu görüyoruz:

“Onu Muhammed uydurdu mu diyorlar? De ki: “Eğer onu ben uydurdumsa, beni Allah’a karşı hiçbir şekilde savunmazsınız.”

(Ahkâf 8)

Bakın Rabbimiz peygamberine diyor ki: “Peygamberim sen onlara de ki: Eğer sizin iddia ettiğiniz gibi bunu ben kendimden uydur-muş ve Allah’a izafe etmiş olsaydım, Rabbime yalan iftirada bulunmuş olsaydım, Allah bunun cezasını bana dünyada hemen verirdi ve sizler de asla Rabbimin bana vereceği o cezanın önüne geçemezdiniz. Rabbimin cezasından hiçbiriniz beni kurtaramazdınız. Öyleyse ben bunu bile bile, Rabbimin gücünü, kudretini tanıdığım halde nasıl olur da böyle bir şeyi yapabilirim? Üstelik bu Kur’an’ın benim sözüm olmadığını, olamayacağını sizler pek âlâ bilmektesiniz.” Bu kitap:

48-49. “Doğrusu Kur’an Allah'a karşı gelmekten sakınanlara bir öğüttür. İçinizde yalanlayanlar bulunduğunu şüphesiz bilmekteyiz.”

Bu kitabın tezkira oluşu sûrenin önceki âyetlerinde de geçmişti. "Onu muttakîler, kitapla yol bulmak isteyen, yollarını kitaba sorarak yürümek, hayatlarını Allah'ın kitabında tarif buyurduğu gibi yaşamak isteyenler için bir harita, bir pusula, bir kılavuz, bir mihmandar kıldık," diyor Rabbimiz. Ama buna rağmen içinizde onu yalanlayan, onu yok farz eden, haritayı eline almadan, pusulaya müracaat etmeden, yol bilene sormadan, mihmandarın elinden tutmadan yol bulmaya çalışanların da varlığını bilmekteyiz, diyor Allah.

50. "Doğrusu Kur'an, inkarcılar için bir üzüntüdür."

Bu kitaba inanmayanlar, bu kitabı yalanlayanlar, bu kitaba ge-reken değeri vermeyenler, bu kitabı yok farz ederek bir hayat yaşayanlar, hayat programlarını bu kitaba sormayanlar için yarın çok büyük bir hasret, çok büyük bir üzüntü kaynağı olacaktır bu kitap. Bu kitaptan habersiz bir hayat yaşadıkları için dünyalarını da, âhiretlerini de mahvedenler, hayatlarını, düşüncelerini kitapsızlığa bina edenler, bu kitapla tanışmadıkları için âhiretteki hesap-kitaptan habersiz olanlar, Allah'la karşı karşıya gelmeyi ummayanlar, Allah'a kavuşup O'nun sorgulamasıyla karşı karşıya geleceklerine inanmayanlar, dünya hayatına razı olanlar, dünyayı tatminkar bulanlar, dünyanın ötesindeki bir hayatın varlığına inanmayıp özlemini duymayanlar, varsa da yoksa da yaşadığımız şu hayat vardır, burada kâm almaya bakalım diyenler, yaşadıkları hayatlarında âhiret inancının kokusu bile olmayanlar işte hüsrana mahkum olanlar bunlardır. İşte eli boşa çıkanlar, kaybedenler bunlardır. Hasret çekenler bunlardır. "Eyvah! Vah! Tuh! Yazıklar olsun bize! Yuh olsun bize! Vah orada yaptıklarımıza! Yazıklar olsun bizim anlayışlarımıza! Yazıklar olsun bizim hesabımıza! Eyvah yaptıklarımıza! Eyvah yapmamamız gerekirken yaptıklarımıza! Eyvah yapmamız gerekirken yapmadıklarımıza!" diyerek dövünecek, kaybettikleri fırsatlarından ötürü hasret çekecekler.

Dünya ile aldanmışlardır bunlar. Onu kendilerinin sandılar, aldandılar. Onu ebedî zannettiler, aldandılar. Sanki dünyayı hiç bitmeyecek, tükenmeyecek zannettiler, aldandılar. Dünyanın içindekilere meylederek aldandılar. Dünyanın konumu onları aldattı. Kuralları gereği bu dünyada Allah dokunmuyordu onlara. Dünyada imtihan ge-reği içki içene de, namaz kılana da, zina edene de Allah dokunmuyor-du. Kendisine kendisinin istediği gibi iman edip yaşayanlara da, dünyanın yönetimine Allah'ı karıştırmayanlara da dokunmuyordu. Kitaba iman edene de, onu yalanlayana da, Allah'a kulluk yapana da, âdetlerin, çevrenin, modanın, şeytanın, tâğutların, nefislerinin kulu-kölesi olanlara da dokunmuyordu. İşte bu durum onların aldanmalarına sebep oluyordu. Diyorlardı ki: "Bizler şu anda Allah'la çatışma içinde bir hayat yaşıyoruz. Her gün O'nu da, dinini de, elçilerini de inkâr ettiğimiz, O'na isyanlarımızı sürdürdüğümüz halde bizden intikam alan filan yoktur. Hani gök kubbeyi başımızın üstüne yıkan filan yoktur. Ve-ya havamızı, suyumuzu, güneşimizi, oksijenimizi filan kesen yoktur. Öyleyse bu peygamberin ve onun yolunun yolcusu olan Müslümanların

dediklerinin tamamı boştur. Allah filan yoktur. Bu dünyada yaptıklarımızdan dolayı kendisine hesap ödeyeceğimiz bir makam da yoktur. Eğer öyle olmasaydı, şu ana kadar bizim cezalandırılmamız gerekecekti" diyorlar.

İmtihan gereği işledikleri günahlar yüzünden dünyada Allah'ı atlattıklarını zannediyorlardı. Ama orada eyvah diyecekler. "Keşke ya-lanlamasaydım Allah'ın kitabını! Keşke yok farz etmeseydim Allah'ın hayat programını! Keşke kitaba uygun yaşasaydım! Keşke yaşamasaydım böyle kitapsız bir hayatı. Niye ben böyle şuursuzca bir hayat yaşamışım? Kitap varken, ona ulaşma imkânım varken, Resul varken, örnek varken niye ben başka başka hayat yaşamışım!" diyecek ve hasretlerin en büyüğünü duyacaklar.

51-52. "O, şüphesiz kesin gerçektir. Öyleyse ey insan! Çok büyük olan Rabbinin adını tesbih et!"

Muhakkak ki bu kitap çok kesin bir gerçektir. Öyleyse ey insan, azîm olan Rabbinin adını tesbih et. Azîm olan Rabbini yücelt! En yüce olarak O'nu an! Rabbinin ismini ta'zim et! Azîm olan Rabbinin ismini tesbih et, yücelt! Büyükle! Azîm olan Rabbini tam ve mükemmel kabul et! O'nun kendi sıfatlarıyla kabul et! Yani Allah kitabında kendini nasıl anlattıysa, hangi isimlerle müsemma, hangi sıfatlarla muttasıf olarak bildirdiyse o şekilde kabullenip inan! Allah'a ait olan bu sıfatları Allah'tan başkalarına vermeyerek Rabbini tesbih et!

İşte Allah'ı böylece kabullenmek tesbihtir. "Ya Rabbi, seni sıfatların konusunda tam ve mükemmel kabul ediyoruz. Sana ait olan sıfatları asla başkalarına vermeyiz. Senin sıfatlarını parçalamayız. Senin sıfatlarından bazılarını senden başkalarına dağıtarak sana şirk koşmayız. Ya Rabbi, üstünlük sendedir. Güç-kuvvet sendedir. Ceberut, azamet sendedir. Kulluk, itaat, ibadet sanadır. Senden başkalarını dinlemeyiz. Senden başkalarına ibadet ve itaat etmeyiz" demektir tesbih.